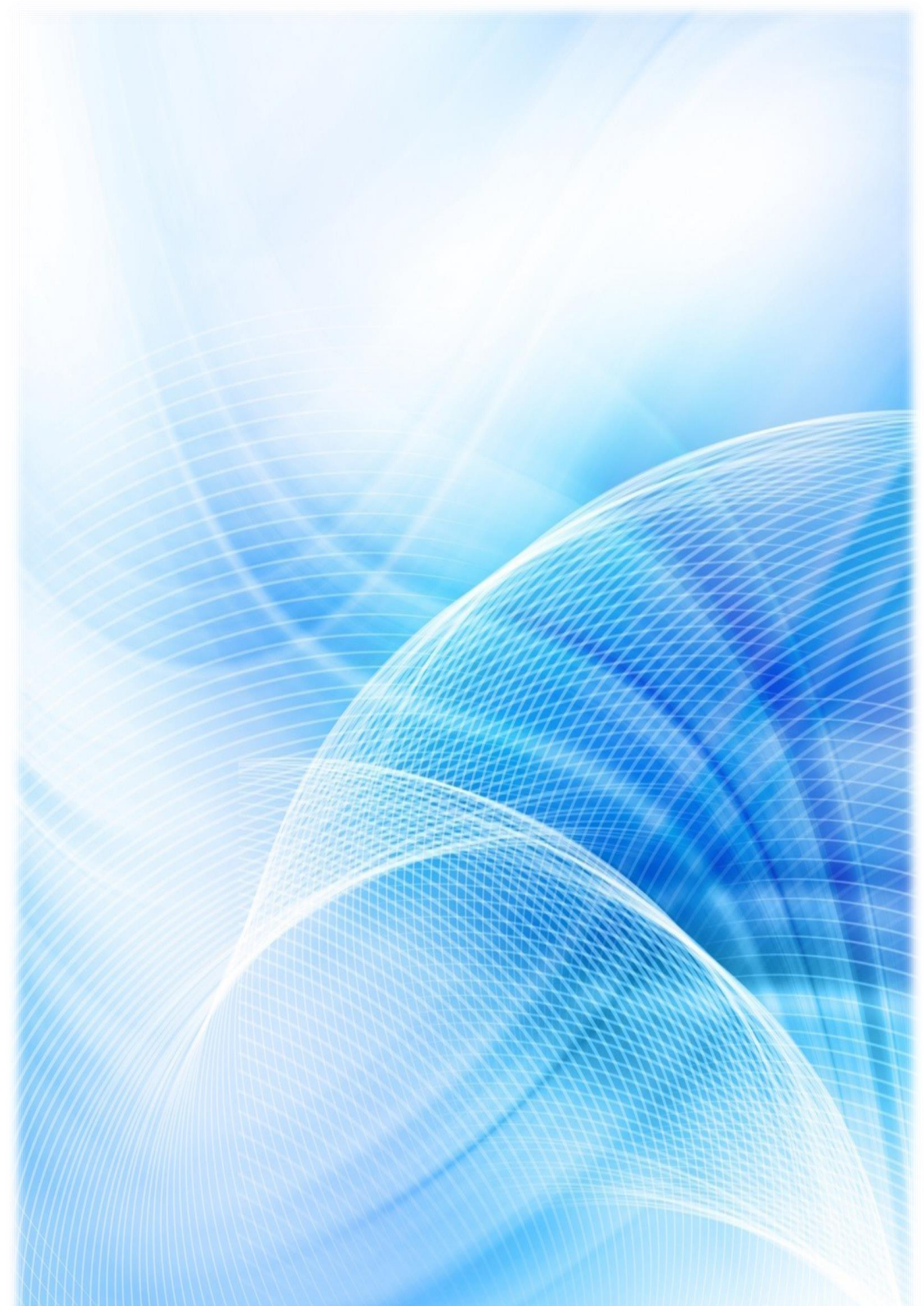

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ

***Методичні рекомендації
до семінарських / практичних занять
для здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня***

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Методичні рекомендації
до семінарських/практичних занять
для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня

Харків
2023

УДК 378:005.6]-047.36(072)

М 77

Укладачі:

Л. Петриченко, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту, перший проректор Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

О. Акімова, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Рецензенти:

О. Біда доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ;

О. Бабакіна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

М 77 Моніторинг якості освіти: метод. рекомендації до семінарських/практичних занять для здобув. вищ. освіти другого (магістерського) рівня/ уклад.: Л. Петриченко, О. Акімова; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2023. – 94 с.

Методичні рекомендації до семінарських/практичних занять з освітнього компоненту «Моніторинг якості освіти» розроблені із метою закріплення, трансформації та застосування отриманих знань, формування умінь роботи в умовах майбутньої професійної діяльності. Методичні рекомендації доцільно використовувати під час аудиторної роботи. Вони містять теоретичні питання й практичні завдання різного рівня складності. Зміст методичних рекомендацій відповідає навчальному плану та робочій програмі курсу «Моніторинг якості освіти».

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів вищої освіти із спеціальностей: 011 Освітні, педагогічні науки; 073 Менеджмент; 013 Початкова освіта. Укладачі рекомендують методичні рекомендації до семінарських та практичних занять викладачам педагогіки, методистам, менеджерам, керівникам закладів освіти.

*Рекомендовано науково-методичною радою Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
(протокол № 4 від 08 березня 2023 р.)*

УДК 378:005.6]-047.36(072)

© КЗ «ХГПА» ХОР
© Л. Петриченко
© О. Акімова 2023.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Загальні методичні рекомендації до проведення семінарських занять.....	9
Загальні методичні рекомендації до проведення практичних занять	14
Зміст програми з освітнього компоненту «Моніторинг якості освіти»	15
Тема: Моніторинг та моніторингові показники	16
Тема: Освітній моніторинг.....	23
Тема: Етапи моніторингових досліджень	31
Тема: Інституційний аудит закладу загальної середньої освіти	40
Тема: Місія та стратегія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.....	47
Тема: Зовнішнє незалежне оцінювання якості освіти в Україні.....	54
Тема: Міжнародні моніторингові дослідження якості освіти	61
Тема: Тестові технології оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	69
Політика доброчесності	77
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських (практичних) заняттях	78
Орієнтовні питання до заліку	80
Післямова	82
Рекомендовані джерела	83
Додаток А. Характеристика методу «Шість капелюхів».....	91
Додаток Б. Методичні рекомендації для написання есе	92
Додаток В. Відповіді до тестових завдань	93

ПЕРЕДМОВА

На сучасному етапі розвитку в Україні правових засад, державних інституцій, конструювання політичної моделі на демократичних засадах, система освіти виступає провідним фактором формування нових життєвих орієнтирів та цінностей громад. Трансформація громади у напрямі активної участі у державотворчих процесах передбачає конструктивні дії, спрямовані на формування різносторонньої, креативної особистості громадянина.

Згідно Національної стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки, одним із пріоритетних напрямів розвитку освіти є вдосконалення національної системи моніторингу якості освіти, котра забезпечить повну інтеграцію вітчизняної системи у світовий освітній простір. Звертаючи увагу на вище зазначені аспекти, провідним завданням для держави в сфері освіти є формування особистості інноваційного типу мислення, високої професійної культури. Продукування освітнього простору має відбуватись із урахуванням сучасного стану та перспектив розвитку системи вищої освіти, професійних запитів особистості, вимог до фахівця громади та держави.

Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого розвитку суспільства, консолідації усіх його інституцій, а систематичний внутрішній та зовнішній моніторинг якості освіти забезпечить виявлення та відстеження тенденцій у системі розвитку та рівні якості освіти, створить підґрунтя для визначення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності презентованим стратегіям, місіям, цілям, допоможе проаналізувати сильні та слабкі сторони освітньої діяльності.

Основна мета викладання освітнього компоненту: формування загальних уявлень здобувачів освіти про теоретико-методологічні аспекти проблеми вимірювання й оцінювання якості освіти, розуміння змісту поняття «моніторинг якості освіти», концептуальних засад моніторингу якості освіти як цілісної системи досліджень, що складається з педагогічного, психологічного, соціологічного компонентів тощо.

Завдання освітнього компоненту: аналіз державної політики в галузі

освіти; вивчення особливостей, завдань, структури, змісту, форм і методів вимірювання й оцінювання якості освіти; засвоєння здобувачами вищої освіти концептуальних засад моніторингу якості освіти як цілісної системи досліджень, що складається з педагогічного, психологічного, соціологічного компонентів.

Інформаційний обсяг: на вивчення освітнього компоненту відводиться 90 годин, 3 кредити ECTS.

***Вивчення курсу спрямоване на формування компетентностей
Другого (магістерського) рівня галузі знань – 01 Освіта/Педагогіка,
спеціальності – 011 Освітні, педагогічні науки***

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук, що передбачають здійснення викладацької, управлінської та експертної діяльності у сфері освіти.

1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК4).
2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні (ЗК10) .
3. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки (СК2).
4. Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти (СК5).
5. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мульти дисциплінарних та міждисциплінарних контекстах (СК8).
6. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності (СК9).
7. Здатність до моніторингу ефективності освітнього процесу(СК12).
8. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати педагогічний колектив (СК15).

9. Здатність розробляти, обґрунтовувати та контролювати процес виконання управлінських рішень на основі сучасних наукових концепцій, інноваційних підходів (СК14).

Вивчення курсу спрямоване на досягнення таких *програмових результатів навчання*:

1. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності (РН2).
2. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти (РН5).
3. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук в друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність (РН9).
4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень у вирішенні актуальних проблем розвитку закладу освіти. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації (РН13).
5. Організовувати процес управління закладом освіти (його підрозділів), здійснювати організоване проектування, оцінювати ефективність діючих організаційних структур управління та вносити пропозиції щодо їх вдосконалення (РН14).

Інформаційний обсяг: на вивчення освітнього компоненту відводиться 90 годин, 3 кредити ECTS.

Другого (магістерського) рівня галузі знань – 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності – 013 Початкова освіта

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі організації початкової освіти та викладацької діяльності, що передбачає застосування певних теорій

і методів педагогічної науки та інших наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

1. Здатність до виокремлення, аналізу та розв'язання проблем в освітньому процесі задля його вдосконалення (ЗК-6).
2. Здатність здійснювати науково дослідницьку, прогностичну, планувально-організаційну функції в галузі початкової освіти (ФК-1).
3. Здатність здійснювати регулювання та управління адміністративною діяльністю в галузі початкової освіти (ФК-2).

Вивчення курсу спрямоване на досягнення таких *програмових результатів навчання*:

1. Знання, що забезпечують моніторинг та систематичний контроль за якістю освітнього процесу і об'єктивністю оцінювання результатів освітньої підготовки здобувачів освіти. (ПРН 6.).
2. Володіти перцептивно-гностичними якостями: інтелектуальною активністю, гнучкістю й оригінальністю мислення, інтуїцією, об'єктивністю, критичністю тощо (ПРН 12.).
3. Демонструвати уміння оперувати різними методами і засобами дослідницької діяльності педагога; володіти способами збору, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів, вивчення та застосування педагогічної спадщини і досвіду роботи педагогів новаторів, вміннями робити висновки (ПРН 15).
4. Володіння належним рівнем професійної підготовки і загальної культури, а також гуманістичної спрямованості, особистісної відповідальності, здібності до співробітництва, творчого підходу до професійних справ (ПРН 16).

Другого (магістерського) рівня галузі знань – 07 Управління та адміністрування, спеціальності – 073 Менеджмент

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або в освітньому процесі, що передбачають

проведення досліджень, зокрема на межі галузей, та здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК1).
2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК7).
3. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів (СК1).
4. Здатність виявляти, передбачати та запобігати ризикам у закладах освіти (СК 11).

Вивчення курсу спрямоване на досягнення таких *програмових результатів навчання*:

1. Ідентифікувати проблеми в закладі освіти та обґрунтовувати методи їх вирішення (ПРН 2).
2. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, колективі, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач, оцінювати їх результати (ПРН 8).
3. Здійснювати моніторинг якості освіти (ПРН 11).

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття виступають дієвою формою розвитку продуктивного, креативного мислення майбутніх фахівців під час розгляду проблем із теми, шляхом залучення до індивідуальної та колективної пізнавальної інтерактивної діяльності. Семінарські заняття надають здобувачу вищої освіти можливість оволодіти навиками аргументовано висловлювати власні думки, доводити власну точку зору із використанням наукових лексичних конструкцій та термінології освітнього компоненту, дискутувати, опанувати.

Семінарське заняття відноситься до групових форм роботи, відбувається під прямим чи опосередкованим керівництвом викладача після заздалегідь опанованого з відповідної теми курсу і самостійної підготовки теоретичного матеріалу. Семінарське заняття передбачає практичну комунікацію із здобувачами вищої освіти, побудову сприятливих відносин, продуктивний психологічний мікроклімат. Семінарське заняття передбачає створення з боку викладача атмосфери творчої співпраці, яка орієнтує майбутніх фахівців на доповіді та дискусії із змістовною оцінкою представленого матеріалу.

Викладач мотивує здобувачів вищої освіти на розуміння та обговорення матеріалу залежно від тематики, задач, ситуацій. Основними завданнями семінарського заняття можна визначити:

- поглиблення і закріплення знань, отриманих в процесі лекційних занять та самостійної роботи;
- розвиток пізнавальної активності і самодіяльності, уміння продуктивно використовувати матеріал лекційних занять;
- розвиток креативного мислення;

- розвиток вмінь логічного висловлювання і аргументування власних думок, активного слухання, аргументованої критики, опанування, визначення та формулювання проблем різного рівня складності.

Семінарським заняттям властиві функції:

- поглиблення, конкретизація, систематизація, узагальнення знань, набутих на лекційних заняттях та у ході самостійної роботи;
- розвиток здатності до самостійної навчальної діяльності;
- розвиток здатності до командної роботи, взаємодії, без бар'єрної комунікації;
- мотивування до наукових пошуків;
- контроль та моніторинг якості засвоєного матеріалу;
- контроль сформованих компетентностей, програмних результатів.

Відповідно до окреслених завдань і змісту в закладах вищої освіти використовують наступні типи семінарських занять:

1. Просемінар. Провідне завдання – виробити у здобувачів вищої освіти вміння реалізувати різноманітні практичні види діяльності: робота з книгою, першоджерелами, Інтернет - ресурсами, реферування літератури, складання тез, написання анотацій, ессе тощо.
2. Семінар. Провідне завдання – закріплення теоретичної інформації, положень, формування системи знань, підготовка до виконання подальших більш складних практичних завдань.
3. Спецсемінар. Провідне завдання – поглиблене ґрунтовне вивчення тієї чи іншої наукової проблеми, яка має дослідницький характер. Передбачає залучення майбутніх фахівців до науково-дослідницької роботи кафедр і проблеми, що досліджується в закладі вищої освіти.

Найпоширеніші види семінарів:

Семінар-розгорнута бесіда. У ході семінарського заняття тему поділяють на невеликі за обсягом, гармонійно пов'язані між собою питання. Питання теми формулюють як пізнавальні, проблемні завдання чи ситуації.

Успішне розв'язання одного із завдань є основною умовою для переходу до виконання іншого. Такий вид семінару дає змогу залучити до обговорення максимум здобувачів вищої освіти. Викладач мотивує учасників семінару до уточнень і доповнень до виступів та доповідей.

Семінар-доповідь. У ході семінарського заняття, а іноді заздалегідь, можуть бути проведені дослідження, спостереження, аналіз числового матеріалу тощо. Доповідачі послідовно презентують власні думки, ідеї, наукові позиції, аргументують змістовними фактами, ілюструють матеріал прикладами. Решта здобувачів підтверджує чи спростовує викладені позиції у доповіді. Такий вид семінару має значні педагогічні можливості щодо формування навиків розв'язання завдань продуктивного та творчого рівнів.

З метою активізації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти викладачі вдаються до формування системи опанування, яка передбачає крім основного доповідаючого, виступи одного чи двох опонентів. Усі доповіді керуються вимогами: чіткість, повнота, точність викладу матеріалу, із використанням першоджерел і додаткової літератури; ілюстрування матеріалу прикладами, фактами, цифрами; завершення доповіді передбачає логічний висновок; виклад відбувається науковою державною літературною мовою. Семінар-доповідь як правило містить ознаки дискусії.

Семінар-захист інноваційних проєктів. У ході семінарського заняття відбувається захист майбутніми фахівцями індивідуальних чи групових проєктів, творчих робіт, з обговоренням та визначенням рейтингу отриманого результату.

Семінар-обговорення рефератів, творчих письмових робіт, ессе. У ході семінарського заняття презентуються доповіді. Заняття передбачає взаємо рецензування чи само рецензування рефератів, творчих письмових робіт, ессе, проєктів; ознайомлення з роботами і рецензіями, вибір кращих для обговорення на занятті.

Семінар-коментоване читання. У ході семінарського заняття відбувається коментоване читання із обговоренням прочитаного, яке

передбачає формування у здобувачів вищої освіти вміння аналізувати і правильно тлумачити, розуміти науковий матеріал з освітнього компоненту.

Семінар-розв'язування задач. У ході семінарського заняття на конкретних, пов'язаних із професійною діяльністю прикладах, передбачено розкрити природній зв'язок науки з життям, активізувати пізнавальну діяльність здобувачів вищої освіти, розвинути навички користування довідковою літературою, документацією, даними періодичної преси, Інтернет - ресурсами тощо.

Семінар-диспут (дискусія). У ході семінарського заняття провідним завданням виступає формування інтересу до освітнього компоненту. Такий вид заняття підтримує глибоке засвоєння навчальної інформації, виховує принциповість, розвиває логічне мислення, комунікативні стратегії. Заняття передбачає чітко, конкретно сформульовану тему і залучення до роботи всієї групи. Перелік питань має містити прямі та опосередковані суперечності, аналіз та розв'язання яких мотивує до активної пізнавальної діяльності. Структура семінару - диспуту передбачає: вступне слово; безпосередньо дискусію; підведення підсумків. Перебіг семінару передбачає доповіді з кожного питання одного доповідача, котрий не розкриває зміст питання цілком, а залишає поле для доповнення, полеміки. При висвітленні питання можуть бути різні погляди, оцінки явищ, подій, результатів.

Семінар-конференція. У ході семінарського заняття, із заздалегідь визначеною темою, метою і завданнями, формулюються основні і додаткові питання, які розподіляються між майбутніми фахівцями з урахуванням індивідуальних можливостей. Під час підготовки використовують спостереження, матеріали екскурсій, вебінарів, конференцій, результати досліджень, додаткову літературу тощо. Відбуваються зустрічі із практикуючими фахівцями, стейкхолдерами, з проблеми, що обговорюється. Після виступу доповідачам ставлять запитання, дискутують.

Семінар-прес-конференція. У ході семінарського заняття декілька здобувачів вищої освіти підготовляють доповіді з питань, передбачених планом заняття. Після виступу доповідачеві ставлять питання, в такому порядку, як на семінарі-конференції.

Семінар - «мозковий штурм». У ході семінарського заняття викладач формулює проблему у формі запитання. Обговорення починається з виступу доповідача, який пропонує власні шляхи розв'язання проблеми. Запропоновані доповідачем варіанти обговорюються усіма учасниками заняття. У ході виступу наступний здобувач освіти пропонує іншу ідею або розвиває попередньо запропонований шлях розв'язання проблеми. Кожен учасник семінару може висловлювати власні думки. Ефективність заняття залежить від недопущення критики пропозицій, тез у момент продукування ідей; мотивації до генерування великої кількості ідей за короткий проміжок часу («ланцюгова реакція»); чіткого та зрозумілого формулювання задачі.

Час проведення «мозкового штурму» не повинен перевищувати половину заняття; ідеї у ході заняття пропонуються без аргументування. Після продукування ідей проводиться їх об'єктивізація: фіксація всіх рішень, пропозицій, висловлювань, групування всіх ідей за змістом і призначенням, очищення пропозицій від особистісних ознак. Критика запропонованих ідей починається на етапі відбору, тобто виділення за певною ознакою, полягає у визначенні реальності пропозицій, значущості ідей за критеріями безпосередньої реалізації; виокремлення тих рішень, що вимагають конструктивного розроблення.

Помилки здобувачів вищої освіти у ході занять: низька активність на занятті; наслідування матеріалів лекції, коли у виступах на семінарі відбувається наближений до змісту лекцій, прямий переказ; перетворення доповіді на діалог «викладач-студент», без взаємодії із аудиторією; відхід від зазначеної проблеми чи питання заняття; недотримання вимог академічної доброчесності; недотримання чи непропорційний розподілу часу тощо.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття виступають формою навчальних занять, у ході яких викладач організує ґрунтовний аналіз часткових теоретичних положень та формує компетентності їх практичного уживання шляхом індивідуалізації та диференціації виконання дидактичних завдань. Практичні заняття створюють умови для формування навиків розв'язання професійних ситуацій та проблем.

Практичні заняття проводяться відповідно до розробленого тематичного плану й охоплюють всі питання теми. Список тем практичних занять визначено в робочій програмі освітнього компоненту. Проведення практичного заняття спирається на заздалегідь підготовлений методичний матеріал, котрий включає: різноманітні методи та форми роботи, завдання різного рівня складності пізнавальної діяльності, тестові завдання тощо. Контроль теоретичних знань здобувачів вищої освіти відбувається шляхом обговорення попередньо визначених питань.

Самостійна робота виступає одним із основних інструментів опанування майбутніми фахівцями дидактичного матеріалу у ході практичних занять. Зміст завдань самостійної роботи перед підготовкою до практичного заняття передбачає опрацювання конспектів лекційних занять, презентацій, відео матеріалів, нормативно-правових актів та програм за темою заняття, рекомендованої літератури тощо. Самостійна робота здобувачів вищої освіти забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення освітнього компоненту на практичних заняттях: підручники, навчальні, навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій, методичні рекомендації тощо.

Оцінка якості засвоєння навчальної програми включає поточний контроль успішності, модульний контроль та складання заліку чи іспиту.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи моніторингових досліджень

Тема 1. Моніторинг та моніторингові показники. Моніторинг та моніторингові показники. Якість освіти та її основні характеристики. Етапи розвитку моніторингу якості освіти.

Тема 2. Освітній моніторинг. Освітній моніторинг: напрями, функції та вимоги до нього. Різноманітні підходи до класифікацій освітнього моніторингу. Види моніторингу. Типи та принципи моніторингу.

Тема 3. Етапи моніторингових досліджень. Поетапне проведення моніторингу. Визначення та характеристики етапів. Аналіз результатів. Напрями застосування результатів моніторингу. Моніторинг і профорієнтаційна робота в закладах освіти.

Тема 4. Інституційний аудит закладу загальної середньої освіти. Нормативно-правове забезпечення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти. Самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти.

Змістовий модуль 2. Моніторинг та оцінювання якості освіти

Тема 5. Місія та стратегія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Правові засади акредитації освітніх програм. Перелік учасників акредитаційного процесу. Національне агентство та його інституції. Заклади вищої освіти (наукові установи) та їх представники.

Тема 6. Зовнішнє незалежне оцінювання якості освіти в Україні. Становлення зовнішнього незалежного оцінювання в Україні. Міжнародна практика зовнішнього тестування. Створення Українського центру оцінювання якості освіти та його регіональних підрозділів.

Тема 7. Міжнародні моніторингові дослідження якості освіти. Організація перших міжнародних моніторингових досліджень. Міжнародні програми оцінки знань та умінь учнів початкової школи PISA та PIRLS. PISA-2022: Творче мислення.

Тема 8. Тестові технології оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. Поняття «завдання у тестовій формі», «тестового завдання», «тесту». Критерії якості когнітивних тестів. Основні форми тестових завдань.

ПРАКТИЧНІ / СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: МОНІТОРИНГ ТА МОНІТОРИНГОВІ ПОКАЗНИКИ

Мета: поглибити розуміння змісту поняття «моніторинг»; проаналізувати моніторингові показники; узагальнити теоретичні знання щодо інструментарію моніторингової діяльності; підсумувати характеристики якості, структури, цілей, показників якості освіти; проаналізувати етапи розвитку моніторингу якості освіти; формувати soft skills, як складові елементи фахових компетентностей; формувати здатність самостійної роботи із Інтернет ресурсами та літературними джерелами; розвиток пам'яті, критичного та логічного мислення; виховувати цінність дотримання норм академічної доброчесності у власній практиці.

ПЛАН

1. Моніторинг та моніторингові показники.
2. Якість освіти та її основні характеристики.
3. Етапи розвитку моніторингу якості освіти.

Ключові поняття: *моніторинг, об'єкт моніторингу, предмет інформаційного моніторингу, суб'єкт моніторингу, комплекс моніторингових показників, інструментарій моніторингової діяльності; якість, структура, цілі, показники якості освіти; етапи розвитку моніторингу якості освіти.*

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Monitoring the Quality of Education in Schools. Brill, 28 січ. 2019. Р. 212.
URL: <http://surl.li/ebchl> (дата звернення: 10.08.2022).
2. Адаптивне управління: сутність, характеристика, моніторингові системи : кол. моногр. / Г. В. Єльнікова, Т. А. Борова, О. М. Касьянова, Г. А. Полякова та ін.; за заг. ред. Г. В. Єльнікової. Чернівці: Технодрук, 2009. 572 с.
3. Байназарова О.О., Ракчєєва В.В. Моніторинг та оцінювання якості освіти: Методичний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. 58 с.

4. Вимірювання в освіті: Підручник / За редакцією О.В. Авраменко. Кіровоград: «КОД», 2011. 360с.
5. Державна служба якості освіти України URL : <https://cutt.ly/YBwk5ec> (дата звернення 10.02.2022)
6. Касьянова О.М., Волобуєва Т.Б. Моніторинг в управлінні навчальним закладом. Управлінський супровід моніторингу якості освіти. Х.: Вид. гр. «Основа», 2004.96с
7. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР. URL : <http://surl.li/gdyl> (дата звернення: 10.01.2023)
8. Моніторинг та оцінка програм і проектів. Практичний посібник. Ольга Морозова, Ольга Варецька, Деніел Джонс, Пепукай Чікуква, Тетяна Салюк Київ, «Оранта», 2008 р. 144 с.
9. Моніторинг та оцінювання якості освіти: навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. І.В.Єгорова. Івано-Франківськ, 2021. 141 с.
10. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. URL : <http://surl.li/jhtp> (дата звернення: 10.01.2023).
11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL : <http://surl.li/ixnq> (дата звернення: 02.02.2023).
12. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23. 02. 2022 р. № 286-р. URL : <http://surl.li/dtmdf> (дата звернення: 02.02.2023).
13. Теоретико-методичні засади побудови моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти: монографія / за ред. О.І. Ляшенка, Ю.О. Жука. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.

МЕТОДИ ТА ВИДИ РОБОТИ:

Фронтальна бесіда

1. Розкрийте зміст поняття «об’єкт моніторингу», «суб’єкт моніторингу».
2. Схарактеризуйте зміст поняття «комплекс моніторингових показників».
3. Схарактеризуйте загальні принципи проведення моніторингу.

4. Схарактеризуйте основні аспекти зовнішнього та внутрішнього моніторингу.
5. Яким чином пов'язані моніторинг та якість освіти? Відповідь обґрунтуйте.
6. Проаналізуйте структуру якості вищої освіти в Україні.
7. На вашу думку, чи залежать цілі оцінювання якості освіти від виду проведеного моніторингу? Відповідь обґрунтуйте.
8. Проаналізуйте основні групи показників якості освіти. На Вашу думку, на які показники якості освіти найбільше впливає військовий стан? Відповідь обґрунтуйте.
9. Схарактеризуйте основні етапи становлення моніторингових досліджень в сфері освіти.
10. Схарактеризуйте процедуру проведення зовнішнього моніторингу на міжнародному рівні.

Робота в малих групах. Метод «Дискусійна сітка»

Прочитайте наступний уривок. Поміркуйте над змістом. Запишіть якнайбільше аргументів в захист тези та проти неї. Обговоріть та порівняйте запропоновані тези в своїй малій групі. Складіть узагальнену таблицю тез вашої малої групи. Оберіть спікера. Беріть участь у обговоренні.

№ з/п	Я погоджуюсь із думкою, тому що	Я не погоджуюсь із думкою, тому що
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Теза: «Якість освіти можна представляти як багатовимірну модель соціальних норм і вимог до особистості, освітнього середовища, в якому відбувається її розвиток, та системи освіти, яка реалізує їх на певних етапах

навчання людини. Вона є багатогранною категорією, що за своєю сутністю відображає різні аспекти освітнього процесу – філософські, соціальні, педагогічні, політичні, демографічні, економічні тощо. Природно, що проблема якості освіти насамперед є педагогічною: вона націлена на поліпшення результату в конкретних умовах навчання (підвищення його результативності) педагогічними засобами. Проте ця проблема не може обмежитися лише педагогічним аспектом, оскільки вимагає крім того управлінського розв'язання. У такому разі вона набуває управлінського сенсу, переходить у площину освітнього менеджменту і стає проблемою управління якістю освіти. Більше того, моніторинг як системна процедура не є педагогічною технологією, як не парадоксально це звучить. Ця процедура головним чином є складовою управлінської діяльності».

(Ляшенко О. І. Організаційно-методичне забезпечення моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти: монографія. К.: Педагогічна думка, 2011. С.13 URL: <https://cutt.ly/19kfzro> (дата звернення 22.12.2022))

Індивідуальна робота. Робота з відео матеріалом

За допомогою QR-код посилання опрацюйте відео матеріал Телекомпанії TV-4 на тему: «Якість освіти в умовах війни – гарантія майбутніх перемог». Схарактеризуйте основні завдання перед системою освіти в умовах війни. Розробіть методичні рекомендації до покращення якості освіти (рівень освіти на вибір).

Робота в парах. Експертна оцінка

Напишіть есе на тему: «Моніторинг потреб та підтримки школярів закладом освіти в умовах війни» Обміняйтесь роботами. Партнер має

визначити сильні й слабкі сторони есе і запропонувати варіанти для покращення. Методичні рекомендації для написання есе подано у додатку Б.

Індивідуальні завдання

Підготувати усне повідомлення на тему (до 5 хвилин):

- ✓ Характеристика національної системи вищої освіти.
- ✓ Характеристика умов та засобів реалізації освітньої діяльності закладом освіти.
- ✓ Характеристика умов ефективної організації внутрішнього моніторингу закладом освіти.
- ✓ Основні показники ефективності державного управління освітою.
- ✓ Нормативно-правове забезпечення системи управління якістю вищої освіти.
- ✓ Встановлення рейтингу закладів вищої освіти: основні аспекти та провідні чинники.
- ✓ Формування освітньої політики Вашого регіону: стан та перспективи.

Підготувати міні-проект у формі презентації (із використанням програми Canva) на тему: «Етапи розвитку моніторингу якості освіти».

Підготувати есе на тему:

- ✓ Якість державно-громадського управління системою освіти.
- ✓ Основні показники якості освітніх програм, навчальної літератури, підручників і посібників.
- ✓ Вплив демографічних умов на розвиток системи загальної середньої освіти.
- ✓ Основні аспекти сертифікації педагогічних працівників закладів загальної середньої.
- ✓ Освіта дорослих в площині моніторингових досліджень.

Тестова перевірка оцінювання навчальних досягнень із теми:

І. Оберіть літеру правильної відповіді, визначивши правильне чи хибне твердження.

1. Учасниками моніторингового дослідження можуть бути батьки, інші законні представники здобувачів освіти.

А. Так.

Б. Ні.

2. Суб'єктом моніторингу може бути Державна служба якості освіти України та її територіальні органи.

А. Так.

Б. Ні.

3. Порядок проведення моніторингу міжнародного рівня визначається країною, де проводиться моніторинг.

А. Так.

Б. Ні.

4. Об'єктами моніторингу можуть бути умови та засоби реалізації освітньої діяльності.

А. Так.

Б. Ні.

5. Інструментами моніторингової діяльності є різні технічні засоби, які використовуються суб'єктами моніторингу у своїй діяльності.

А. Так.

Б. Ні.

6. Дефініція «моніторинг» уперше стала використовуватися в екологічних науках для постійного спостереження з метою контролю, прогнозування розвитку та охорони довкілля.

А. Так.

Б. Ні.

ІІ. Оберіть правильну відповідь.

7. Оберіть етап становлення моніторингу якості освіти, в ході якого американська Асоціація прогресивної освіти дослідила рівень підготовки та ефективні риси (суспільну позицію та критичне мислення) випускників 30 закладів загальної середньої освіти.

А. Перший етап.

Б. Другий етап.

В. Третій етап.

8. *Характеристиками цього етапу моніторингу стає збір даних не тільки про витрати на освіту та навчальні досягнення учнів, але й такі результати, як: кількість випускників, кількість безробітних тощо.*

А. Перший етап.

Б. Другий етап.

В. Третій етап.

9. *Оберіть етап, в ході якого відбувалась розробка індикаторів оцінювання освітньої сфери ЮНЕСКО...*

А. Перший етап.

Б. Другий етап.

В. Третій етап.

10. *Із-поміж запропонованих варіантів відповідей оберіть такий, що відповідає визначенню: «Планування та прогнозування розвитку освітньої галузі певного регіону».*

А. Структура якості освіти.

Б. Групи показників якості освіти.

В. Цілі оцінювання якості освіти.

11. *Із-поміж запропонованих варіантів відповідей оберіть такий, що визначає об'єкт моніторингу.*

А. Незалежні установи оцінювання, громадські фахові об'єднання, інші юридичні особи, акредитовані відповідно до законодавства для здійснення незалежного оцінювання якості освіти та освітньої діяльності закладів освіти.

Б. Знеособлена інформація про учасників освітнього процесу (стан здоров'я, соціальний захист, умови життя й навчання, готовність до здійснення певної діяльності, задоволеність освітніми послугами тощо).

В. Супервізори та експерти, що здійснюють спостереження під час сертифікації педагогічних працівників закладів загальної середньої.

12. *Із наведених положень оберіть вид моніторингу, що визначається суб'єктом моніторингу самостійно з урахуванням чинного законодавства, ініціюється та проводиться закладом освіти або його засновником чи особою, уповноваженою засновником, для самооцінювання стану і результатів освіти та освітньої діяльності.*

А. Зовнішній моніторинг на рівні закладу освіти.

Б. Внутрішній моніторинг на рівні закладу освіти.

В. Зовнішній моніторинг на місцевому рівні.

13. *Досягнення в інтелектуальній сфері це:*

А. Структура якості освіти.

Б. Групи показників якості освіти.

В. Цілі оцінювання якості освіти.

ТЕМА: ОСВІТНІЙ МОНІТОРИНГ

Мета: поглибити та узагальнити знання напрямів, функцій, вимог освітнього моніторингу; проаналізувати різноманітні підходи до класифікацій освітнього моніторингу; узагальнити теоретичні знання щодо видів, типів, принципів упровадження моніторингу в сферу освіти; формувати soft skills, як складові елементи фахових компетентностей; формувати здатність самостійної роботи із Інтернет ресурсами та літературними джерелами; розвиток пам'яті, критичного та логічного мислення; виховувати цінність дотримання норм академічної доброчесності у власній практиці.

План

1. Освітній моніторинг: напрями, функції та вимоги до нього.
2. Різноманітні підходи до класифікацій освітнього моніторингу.
3. Види моніторингу. Типи та принципи моніторингу.

Ключові поняття: моніторинг, освітній моніторинг, класифікація освітнього моніторингу, види моніторингу, типи моніторингу, принципи моніторингу.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бодненко Д. М., Жильцов О. Б., Лещинський О. Л., Мазур Н. П. Моніторинг навчальної діяльності: навч. посібник. Київ : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Вимірювання в освіті: Підручник / За редакцією О.В. Авраменко. Кіровоград: «КОД», 2011. 360с.
3. Державна служба якості освіти України URL : <https://cutt.ly/YBwk5ec> (дата звернення 10.01.2023)
4. Звіт про результати другого циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» 2021 р.: у 2-х частинах. Частина І. Що знають і вміють випускники початкової школи та як змінилася ситуація за три роки / Г. Бичко (основний автор), В. Терещенко, В. Горох, М. Мазорчук, Т. Лісова, Т. Вакуленко ; наук. ред. Т. Вакуленко ; за ред. О. Осадчої та В. Терещенка ; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2022. 189 с.
5. Звіт про результати першого циклу загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» 2018 р. Частина V. Булінг у початковій школі / Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2019. 50 с.
6. Моніторинг та оцінювання якості освіти: навчально-методичний посібник до курсу. І.В.Єгорова. Івано-Франківськ, 2021. 141 с.
7. Організація моніторингу якості освітньої діяльності у загальноосвітньому навчальному закладі: навчально-методичний посібник. О.О. Дем'яненко, Н.М. Ревуцька. Біла Церква: КОППОК. 2009. 72 с.
8. Приходько В.М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності закладу освіти. Навчально-методичний посібник для вчителя. Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. 144 с.

9. Теоретико-методичні засади побудови моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти: монографія. О.І. Ляшенко, Ю.О. Жук. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.
10. Український центр оцінювання якості освіти URL: <https://testportal.gov.ua/zvity-dani-2/> (дата звернення 10.01.2023)

МЕТОДИ ТА ВИДИ РОБОТИ:

Фронтальна бесіда

1. Розкрийте зміст поняття «освітній моніторинг».
2. Чому не має єдиного загально прийнятого визначення поняття «освітній моніторинг»?
3. Схарактеризуйте головні завдання освітнього моніторингу.
4. Схарактеризуйте основні функції освітнього моніторингу.
5. Схарактеризуйте основні види моніторингу в сфері освіти.
6. Розкрийте зміст поняття «педагогічний моніторинг».
7. Які умови ефективного використання принципів освітнього моніторингу Ви можете визначити?
8. На вашу думку, чи залежать від галузі проведення моніторингу організаційні засади? Відповідь обґрунтуйте.
9. Визначте напрями використання результатів освітнього моніторингу.
10. Назвіть спільні та відмінні риси між моніторингом та контролем. Відповідь обґрунтуйте на прикладі діяльності закладів загальної середньої чи вищої освіти.

Робота в малих групах. Метод «Дискусійна сітка»

Прочитайте наступний уривок. Поміркуйте над його змістом. Запишіть якнайбільше аргументів в захист тези та проти неї. Обговоріть та порівняйте запропоновані тези в своїй малій групі. Складіть узагальнену таблицю тез вашої малої групи. Оберіть спікера. Беріть участь у обговоренні.

№	Я погоджуюсь із думкою, тому що	Я не погоджуюсь із думкою, тому що

з/п		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

Теза: «Результати моніторингу є найкращим індикатором якості освітнього процесу. Це дає змогу оцінити ситуацію та переконатися в тому, що навчання в школі позитивно впливає на успішність дітей. Це своєрідний маркер для директора, який показує ефективність витрачених зусиль та ресурсів».

(Як директору школи покращити якість освіти? Докладно про внутрішній моніторинг. URL: <https://cutt.ly/c0Leurg> (дата звернення 22.01.2023))

Індивідуальна робота. Вправа «Незакінчене речення»

За допомогою QR-код посилання опрацюйте відео матеріал Олени Бойко на тему: «Робота з електронним журналом на платформі «Нові знання nz.ua». За допомогою вправи «Незакінчене речення» схарактеризуйте основні завдання впровадження електронного журналу. Запропонуйте вид, тип, принципи моніторингу, які можна впровадити при використанні представленого документу.

Схарактеризуйте основні завдання впровадження електронного журналу, шляхом поєднання початку речення та вибором із запропонованих

матеріалів до вправи. Закінчить речення, спираючись на опрацьований матеріал.

1. Підняття якості та успішності роботи педагогічних працівників, сприяння.....
2. Покращання менеджменту в сфері освіти за сприянням.....
3. Створення умов для побудову індивідуальної освітньої траєкторії учня.....
4. Підвищення мотивації школярів до
5. Створення інтерактивного зв'язку між педагогічними працівниками, батьками та учнями
6. Продукування єдиного інформаційного освітнього простору.....

Матеріал для роботи: створенню нових форм педагогіки партнерства усіх суб'єктів освітнього процесу; формування цифрової компетентності та інформаційної культури; автоматизації збирання, оброблення, зберігання інформації; використання та відображення інформації закладу освіти із застосуванням інтегрованої бази даних; оперативність, достовірність і цілісність інформації, що використовується в процесі освітньої діяльності; організація освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання; відвідування занять; вивчення навчальних предметів; посилення участі батьків в освітньому процесі.

Написання дидактичного синквейну

Синквейн - це вірш, що складається з п'яти рядків, який будується за правилами. У цьому жанрі текст ґрунтується не на складовій залежності, а на змістовній і синтаксичній заданості кожного рядка. Користуючись нижче зазначеними правилами напишіть синквейн відповідно теми заняття.

Правила написання синквейну:

1. На першій сходинці записується одне слово – іменник, що розкриває тему синквейну.
2. На другій сходинці пишуться два прикметники, що розкривають тему синквейну.

3. На третьому рядку записуються три дієслова, що описують дії, які стосуються теми синквейну.
4. На четвертому рядку розміщується ціла фраза, що складається з декількох слів, за допомогою якої учень характеризує тему в цілому, висловлює своє ставлення до теми. Такою фразою може бути крилатий вислів, цитата, прислів'я або складена фраза в контексті з темою.
5. П'ята сходинка - це слово-резюме, яке дає нову інтерпретацію теми, висловлює особисте ставлення учня до теми.

приклад: Синквейн «Вчитель»

Вчитель...

Креативний, мудрий...

Підтримує, мотивує, створює...

Вище мистецтво, яким володіє вчитель, – це вміння пробудити радість від творчого вираження і отримання знань. Альберт Ейнштейн...

Геній...

Індивідуальні завдання

Підготувати усне повідомлення на тему (до 5 хвилин):

- ✓ Освітній моніторинг: вітчизняний та європейський досвід.
- ✓ Розвиток системи моніторингу якості вищої освіти в Україні.
- ✓ Умови ефективності моніторингу якості освіти.
- ✓ Моніторинг як фактор упровадження національної стратегії навчання впродовж життя.
- ✓ Випускники на ринку праці: перехід від навчання до роботи.
- ✓ Моніторинг – чинник впливу рівня освіти на рівень доходів.
- ✓ Кваліфікації рівнів вищої освіти та вимоги ринку праці: основні аспекти та можливі невідповідності.

Підготувати міні-проект у формі презентації (із використанням програми Canva) на тему: «Формування фахових компетентностей майбутніх вчителів на засадах освітнього моніторингу».

Підготувати есе на тему:

- ✓ Становлення та розвиток моніторингу якості освіти.
- ✓ Структурна модель якості освіти.
- ✓ Заходи з підтримки здобувачів вищої освіти та моніторинг їх результативності.
- ✓ Моніторинг працевлаштування випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти: причини здійснення та напрями використання результатів.
- ✓ Моніторинг – механізм інформаційного забезпечення управління якістю освіти.

Тестова перевірка оцінювання навчальних досягнень із теми:

I. Оберіть літеру правильної відповіді, визначивши правильне чи хибне твердження.

1. Всі функції моніторингу підпорядковані загальній меті, спрямовані на забезпечення наукового підходу в організації освітнього процесу.

A. Так.

Б. Ні.

2. У сучасному розумінні «моніторинг» доволі часто виконує роль діагностування.

A. Так.

Б. Ні.

3. Задачі педагогічного моніторингу позначаються функціями, які він виконує.

A. Так.

Б. Ні.

4. Визначення результативності навчання та виховання здобувачів освіти головна мета моніторингу.

A. Так.

Б. Ні.

5. Категорія «якість освіти» може бути переглянutoю та зміненою залежно від умов, вимог суспільства та часу.

А. Так.

Б. Ні.

6. Класифікація моніторингу за ієрархією систем управління містить істотні відмінності з точки зору технології організації та проведення, подання та розповсюдження результатів.

А. Так.

Б. Ні.

II. Оберіть правильну відповідь.

7. Оберіть відповідь, котра розкриває вимоги до ефективності проведення моніторингу.

А. Надійність, інформаційність, динамічність, валідність, систематичність.

Б. Надійність, валідність, систематичність, об'єктивність, гуманістичність.

В. Надійність, об'єктивність, гуманістичність, інформаційність, економічність.

8. Види моніторингу закладів загальної середньої освіти: зовнішній, взаємоконтроль, самоаналіз, розрізняють за:

А. Охопленням об'єкта спостереження.

Б. Інструментарієм, що використовується.

В. Формами об'єкт-суб'єктних відносин.

9. Визначіть суть поняття «Моніторинг в освіті».

А. Спеціальна система збору, обробки, зберігання і поширення інформації про стан освіти, прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки і основних тенденцій її розвитку та розроблення науково-обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення ефективності функціонування освітньої галузі.

Б. Загальна система обробки і поширення інформації про стан освіти, визначення динаміки і основних тенденцій розвитку, розроблення вказівок для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення ефективності сфери освіти.

В. Спеціальна система збору, обробки, зберігання і поширення інформації про стан освіти, передбачає прийняття управлінських рішень стосовно підвищення показників навчальної діяльності суб'єкту(ів) навчання, корекції освітнього процесу.

10. *Із-поміж запропонованих варіантів відповідей оберіть такий, що відповідає визначенню: «Створює вірогідний масив інформації щодо якості освіти»*

А. Інформаційна функція моніторингу якості освіти.

Б. Діагностична функція моніторингу якості освіти.

В. Прогностична функція моніторингу якості освіти.

11. *Із-поміж запропонованих варіантів відповідей оберіть такий, що визначає один із основних напрямів освітнього моніторингу.*

А. Педагогічний моніторинг.

Б. Моніторинг освітніх потреб.

В. Комплексний моніторинг.

12. *Із наведених положень оберіть те, що характеризує мету «динамічного моніторингу», котрий класифікується за підставами здійснення експертизи.*

А. Підставою для експертизи служать результати, отримані в одному дослідженні.

Б. Підставою для експертизи служать результати ідентичного обстеження інших освітніх систем.

В. Підставою для експертизи служать дані про стан розвитку того чи іншого об'єкта, явища або показника.

13. *Оберіть мету проблемного моніторингу:*

А. Виявлення нових проблем і небезпек до того, як вони стануть усвідомлювані на рівні держави.

Б. Виявлення закономірностей, процесів, окремих небезпек, здійснюється на замовлення органу управління.

В. Виявлення нових проблем і небезпек до того, як вони стануть усвідомлювані на рівні управління закладом освіти.

ТЕМА: ЕТАПИ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Мета: поглибити та узагальнити знання щодо характеристики етапів моніторингових досліджень; проаналізувати аспекти результатів, що отримуємо внаслідок моніторингових досліджень; узагальнити теоретичні знання щодо напрямів застосування результатів моніторингу; узагальнити чинники моніторингу, що впливають на зміст профорієнтаційної роботи в закладах освіти; формувати soft skills, як складові елементи фахових компетентностей; формувати здатність самостійної роботи із Інтернет ресурсами та літературними джерелами; розвиток пам'яті, критичного та логічного мислення; виховувати цінність дотримання норм академічної доброчесності у власній практиці.

План

1. Поетапне проведення моніторингу.
2. Визначення та характеристики етапів.
3. Аналіз результатів.
4. Напрями застосування результатів моніторингу.
5. Моніторинг і профорієнтаційна робота в закладах освіти.

Ключові поняття: моніторинг, етапи моніторингу, профорієнтаційна робота в закладах освіти, результати моніторингу, напрями застосування моніторингу.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Байназарова О.О., Ракчєєва В.В. Моніторинг та оцінювання якості освіти: Методичний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. 58 с.
2. Бодненко Д.М., Жильцов О.Б., Лещинський О.Л., Мазур Н.П. Моніторинг навчальної діяльності: навчальний посібник. К: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
3. Державна наукова установа «Інститут освітньої аналітики» Міністерства освіти і науки України. URL: <https://cutt.ly/f05ADMd> (дата звернення 28.01.2023).

4. Звіт про результати першого циклу загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» 2018 р. Частина V. Булінг у початковій школі / Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2019. 50 с.
5. Моніторинг та оцінювання якості освіти: навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. І.В.Єгорова. Івано-Франківськ, 2021. 141 с.
6. Організаційно-методичне забезпечення моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти: Монографія / За ред. Ляшенко О. І. К.: Педагогічна думка, 2011. 160 с
7. Приходько В.М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу. Навчально-методичний посібник для вчителя. Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. 144 с.
8. Теоретико-методичні засади побудови моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти: монографія / за ред. О.І. Ляшенка, Ю.О. Жука. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.

МЕТОДИ ТА ВИДИ РОБОТИ:

Фронтальна бесіда

1. Схарактеризуйте основні завдання кожного з етапів проведення моніторингових досліджень.
2. Схарактеризуйте основний зміст розподілу функціональних обов'язків різноманітних учасників моніторингових досліджень.
3. Схарактеризуйте основні блоки презентації інформації у ході моніторингових досліджень.
4. З якою метою здійснюється проміжний аналіз результатів моніторингу навчальної діяльності?
5. Схарактеризуйте основні вимоги до діагностичного інструментарію моніторингових досліджень.

6. Схарактеризуйте основні чинники, котрі впливають на результати моніторингових досліджень та можуть призвести до позитивного чи негативного наслідку.
7. Схарактеризуйте основні аспекти здійснення моніторингу навчальної діяльності.
8. Схарактеризуйте основні напрями застосування результатів моніторингових досліджень. Наведіть приклади.
9. Яким чином пов'язані результати моніторингових досліджень і профорієнтаційна робота в закладах освіти?
10. Які концептуальні засади ефективного функціонування системи професійного самовизначення здобувачів освіти в ЗЗСО ви можете визначити?

Робота в парах. Написання есе

За допомогою QR-код посилання опрацюйте Звіт про результати першого циклу загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти: «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» 2018 р. Частина V. Булінг у початковій школі / Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2019. 50 с.

Проаналізуйте результати даних, отриманих за підсумками тестування й анкетування випускників початкової школи під час основного етапу моніторингового дослідження 2018 року. Визначте, чи присутній зв'язок між успішністю школярів в оволодінні математичною та читацькою компетентностями та випадками, що мають ознаки булінгу, а також зв'язку між деякими факторами особистісного та соціального рівнів, що можуть розглядатися як передумови для формування ситуацій булінгу в початковій школі. Напишіть есе. Методичні рекомендації для написання есе подано у додатку Б.

Індивідуальна робота

За допомогою QR-код посилення опрацюйте Наказ «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти» № 54 від 16.01.2020. URL: <file:///C:/Users/%D0%9F%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D0%BB/Downloads/5e4a94884167e988347809.pdf> (дата звернення 11.01.2023). Схарактеризуйте основні аспекти представленою документа склавши таблицю.

Приклад таблиці

Порядок проведення моніторингу якості освіти

№ з/п	Структурний елемент	Зміст
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

Робота в малих групах. Метод «Шість капелюхів»

Завдання: розподілившись на групи підготуйте доповідь, відповідно кольору обраного капелюшку, на тему: «Моніторинг якості освіти як

комплексне оцінювання освітнього процесу в ЗЗСО». Характеристику методу «Шість капелюхів» подано у додатку А.

Робота в малих групах. Метод «Навчаючи – вчусь»

Користуючись посиланням ознайомтесь з інформацією. Зробіть тезисний конспект. Оберіть представника групи, який познайомить з опрацьованою вами інформацією представників інших малих груп. Наприкінці роботи кожна мала група має напрацьований матеріал із всіх блоків інформації щодо профорієнтаційної роботи в закладах освіти. Обговорення інформації.

Група 1.	Виявлення задатків здобувачів освіти, надання даних про оптимальний, напрям діяльності та професію.	Психологія професійної діагностики та професійного консультування: практичний посібник/за ред. О. М. Ігнатович. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 225 с. URL: https://cutt.ly/z05WDwy (дата звернення 28.01.2023)
Група 2.	Здійснення організації гуртків.	«Методичний путівник керівника гуртка сучасної школи та позашкільця» Частина 1. / Укладач С. Б. Пітко . Львів : ЛОППО, 2019. 35 с. URL: https://cutt.ly/l05ENCu (дата звернення 28.01.2023)
Група 3.	Мотивація участі у олімпіадах і конкурсах, освітніх проектах для здобувачів освіти.	Підготовка обдарованих учнів до участі у міжнародних конкурсах юних дослідників: Посібник / А. А. Валенса, Н. Т. Мосякіна, Н. І. Поліхун, К. Г. Постова; Упоряд. Н. І. Поліхун. К.: Інститут обдарованої дитини, 2014. 154 с. URL: https://cutt.ly/805YO6b (дата звернення 28.01.2023)
Група 4.	Здійснення поза аудиторних заходів щодо можливостей працевлаштування з використанням новітніх розробок у різних сферах науки.	Курс профорієнтаційного спрямування «Побудова кар'єри – системо утворююча основа професійної орієнтації старшокласників». К., 2008. с.60-65. URL: https://cutt.ly/q05UA1x (дата звернення 28.01.2023)

Індивідуальні завдання

Підготувати усне повідомлення на тему (до 5 хвилин):

- ✓ Основні підходи до створення інструментарію моніторингових досліджень.

- ✓ Створення електронних форм для узагальненні результатів моніторингових досліджень.
- ✓ Квадрант-аналіз та інтерпретація даних за результатами моніторингових досліджень.
- ✓ Рекомендації щодо організації та проведення моніторингу роботи з обдарованими школярами.
- ✓ Педагогічні умови профорієнтаційної роботи в початковій школі.
- ✓ Вивчення особливостей пізнавальних процесів людини і їх впливу на професійну діяльність.
- ✓ Консультація та діагностика як один з етапів профорієнтаційної роботи в закладах загальної середньої освіти.

Підготувати міні-проект у формі презентації (із використанням програми Canva) на тему: «Міжнародний досвід формування систем показників і критеріїв якості шкільної освіти».

Підготувати есе на тему:

- ✓ Регіональний моніторинг якості освіти.
- ✓ Шляхи створення емоційного комфорту для учасників моніторингових досліджень.
- ✓ Діджиталізація сучасних моніторингових досліджень в сфері освіти.
- ✓ Оцінювання потреб України у сфері освіти за допомогою моніторингових досліджень.

Тестова перевірка оцінювання навчальних досягнень із теми:

I. Оберіть літеру правильної відповіді, визначивши правильне чи хибне твердження.

1. Практична частина моніторингу передбачає систематизацію отриманих результатів.

А. Так.

Б. Ні.

2. Розподіл функціональних обов'язків з виконання моніторингу залежить від структури, прийнятої в даному закладі освіти.

А. Так.

Б. Ні.

3. *Весь процес моніторингу залежить від специфіки та глибини постановки цілей і завдань його проведення.*

А. Так.

Б. Ні.

4. *Метою прогностичного етапу моніторингу навчальної діяльності є збір інформації за допомогою визначених методик.*

А. Так.

Б. Ні.

5. *Здійснення повного циклу моніторингу навчальної діяльності сприятиме підвищенню ефективності дидактичної складової освітнього процесу.*

А. Так.

Б. Ні.

6. *Процес моніторингу навчальної діяльності пов'язаний з виявленням та регулюванням впливу чинників зовнішнього середовища і внутрішніх факторів самої педагогічної системи.*

А. Так.

Б. Ні.

II. Оберіть правильну відповідь.

7. *Оберіть відповідь, котра розкриває зміст нормативно-настановчого етапу моніторингу навчальної діяльності.*

А. Збір інформації за допомогою визначених методик.

Б. Прогнозування подальших тенденцій і можливостей розвитку досліджуваного об'єкту.

В. Визначення основних показників і критеріїв.

8. *Кількісні виміри у ході моніторингу може здійснити будь-хто, а якісні виміри?*

А. Будь яка особа, що бере участь у процесі моніторингу.

Б. Лише експерт у галузі, в якій відбувається процес моніторингу.

В. Лише керівник групи, котрий здійснює процес моніторингу.

9. Професійно-діагностична робота в ЗЗСО передбачає:

А. Проведення комплексу позакласних заходів, уроків-екскурсій до ЗВО та підприємств, де використовують новітні інформаційні та управлінські технології.

Б. Проведення комплексу психологічних, психофізіологічних та інших методів моніторингу здобувачів вищої освіти у ході позакласних заходів, уроків-екскурсій тощо.

В. Проведення комплексу психологічних, психофізіологічних та інших методів моніторингу особи з використанням глобальних телекомунікаційних мереж.

10. Професійно-інформаційна робота в ЗЗСО передбачає:

А. Знайомство школярів з визначеною сукупністю даних про соціально-економічні та психофізіологічні особливості різних професій.

Б. Інтерпретацію інформації та підготовку відповідних рекомендацій фахівцями ЗЗСО щодо особливостей різних професій.

В. Виявлення та регулювання фахівцями ЗЗСО впливу чинників зовнішнього середовища і внутрішніх факторів профорієнтаційної роботи.

11. Із-поміж запропонованих варіантів відповідей оберіть такий, що визначає напрям застосування результатів моніторингу навчальної діяльності як цілісного управлінського інструменту:

А. Відбір компонентів моніторингу.

Б. Незалежна експертиза стану освітнього процесу.

В. Складання плану аналізу інформації в закладі.

12. Із наведених положень оберіть те, що характеризує мету «аналітико-діагностичного етапу» моніторингу навчальної діяльності:

А. Збір інформації за допомогою визначених методик досліджуваного об'єкту.

Б. Прогнозування подальших тенденцій і можливостей розвитку досліджуваного об'єкту.

В. Корекція освітнього процесу відповідно до отриманих результатів в закладі освіти.

13. Аналітичний етап проведення моніторингових досліджень передбачає:

А. Розробку інструментарію для проведення моніторингу.

Б. Проведення тестування, анкетування, співбесід.

В. Розробку рекомендацій і пропозицій.

ТЕМА: ІНСТИТУЦІЙНИЙ АУДИТ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Мета: поглибити та узагальнити знання щодо нормативно-правового забезпечення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти; проаналізувати засади само оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти; формувати soft skills, як складові елементи фахових компетентностей; формувати здатність самостійної роботи із Інтернет ресурсами та літературними джерелами; розвиток пам'яті, критичного та логічного мислення; виховувати цінність дотримання норм академічної доброчесності у власній практиці.

План

1. Нормативно-правове забезпечення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти.
2. Само оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти.

Ключові поняття: моніторинг, інституційний аудит, заклад загальної середньої освіти, самооцінювання, Державна служба якості освіти України.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ. 2021.
2. Бобровський М. В., Горбачов С. І., Заплотинська О. О., Ліннік О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти

- у закладі загальної середньої освіти. 2-ге видання, перероб. і доп. Київ, Державна служба якості освіти, 2021. 350 с.
3. Вимірювання в освіті: Підручник / За редакцією О.В. Авраменко. Кіровоград: «КОД», 2011. 360с.
 4. Гречаник О. Є., Григораш В. В. Організація внутрішнього аудиту в закладі загальної середньої освіти: монографія. Харків: Вид. група «Основа», 2019. 144 с.
 9. Державна служба якості освіти України URL : <https://cutt.ly/YBwk5ec> (дата звернення 28.01.2023).
 5. Моніторинг та оцінка програм і проектів. Практичний посібник / Ольга Морозова, Ольга Варецька, Деніел Джонс, Пепукай Чікуква, Тетяна Салюк Київ, «Оранта», 2008 р. 144 с.
 6. План проведення перевірки додержання закладом освіти вимог законодавства у сфері загальної середньої освіти під час інституційного аудиту в редакції наказу Державної служби якості освіти України від 13.01.2022 № 01-10/5. URL : <https://cutt.ly/sBha4rH> (дата звернення 10.01.2023)
 7. Порядок проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти URL : <https://cutt.ly/OBhp0Y8> (дата звернення 10.02.2023)
 8. Приходько В.М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу. Навчально-методичний посібник для вчителя. Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. 144 с.
 9. Теоретико-методичні засади побудови моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти: монографія / за ред. О.І. Ляшенка, Ю.О. Жука. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.

МЕТОДИ ТА ВИДИ РОБОТИ:

Фронтальна бесіда

1. Схарактеризуйте загальну мету проведення аудиту.
2. Стисло схарактеризуйте структуру інституційного аудиту.
3. Схарактеризуйте основні аспекти підготовки ЗЗСО до аудиту.

4. Схарактеризуйте основні аспекти освітнього середовища як одного із напрямів самооцінювання закладу освіти у ході інституційного аудиту.
5. Схарактеризуйте основні аспекти система оцінювання здобувачів освіти як одного із напрямів самооцінювання закладу освіти у ході інституційного аудиту.
6. Схарактеризуйте основні аспекти діяльності педагогічних працівників як одного із напрямів самооцінювання закладу освіти у ході інституційного аудиту.
7. Схарактеризуйте основні управлінські процеси як один із напрямів самооцінювання закладу освіти у ході інституційного аудиту.
8. Схарактеризуйте основні вимоги до діагностичного інструментарію інституційного аудиту ЗЗСО.
9. Схарактеризуйте основні чинники, котрі впливають на формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності в ЗЗСО.

Індивідуальна робота. Складання ментальної карти

За допомогою QR-код посилання опрацюйте Порядок «Проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти», що затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 30.04.2021 № 493. Проаналізуйте Порядок проведення позапланових перевірок закладів загальної середньої освіти. Схарактеризуйте основні аспекти представленого документа, склавши ментальну карту письмово чи за допомогою Web-додатків (на Ваш вибір): Draw.io, Canva, XMind чи інших.

Робота в парах

За допомогою QR-код посилання опрацюйте Аналітичний звіт за результатами інституційних аудитів 2020–2021. Визначте сильні та слабкі сторони закладів освіти, розробіть рекомендації щодо підвищення якості освітньої діяльності ЗЗСО у контексті реформи НУШ. Напишіть есе.
https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2022/03/analytical-report-on-institutional-audit-2020-2021_web-1.pdf

Робота в малих групах. Метод «Шість капелюхів»

Завдання: розподілившись на групи підготуйте доповідь, відповідно до кольору обраного капелюшку на тему: «Чому громади зацікавлені в проведенні інституційного аудиту ЗЗСО». Характеристику методу «Шість капелюхів» подано у додатку А.

Робота в малих групах

За допомогою QR-код посилання ознайомтесь із ВИСНОВКОМ про якість освітньої діяльності закладу освіти, внутрішню систему забезпечення якості освіти за результатами проведення управлінням Державної служби якості освіти у Харківській області інституційного аудиту КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ-ІНТЕРНАТ «ОБДАРОВАНІСТЬ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ. Зробіть тезисний конспект щодо рекомендацій покращення освітньої діяльності та внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладі освіти. Оберіть представника групи, який познайомить з опрацьованою вами інформацією представників інших малих груп. Зазначте сильні сторони звіту.

Індивідуальні завдання

Підготувати усне повідомлення на тему (до 5 хвилин):

- ✓ Основні аспекти роботи інформаційно-аналітичної системи EvaluEd.
- ✓ Інституційний аудит як генератор якісних змін у системі освіти.
- ✓ Робота експертної групи в закладі освіти.
- ✓ Підготовка документації за результатами інституційного аудиту.
- ✓ Батьки здобувачів освіти як ресурс покращення якості освітньої діяльності закладів освіти.
- ✓ Права людини в освітньому просторі.
- ✓ Єдині підходи до розбудови внутрішньої та зовнішньої системи забезпечення якості освіти.

Підготувати міні-проект у формі презентації (із використанням програми Canva) на тему: «Міжнародний досвід шкільного аудиту».

Підготувати есе на тему:

- ✓ Перспективність впровадження системи інституційного аудиту: вітчизняний досвід.
- ✓ Роль вчителя під час проведення інституційного аудиту в ЗЗСО.
- ✓ Громадська акредитація закладів освіти як альтернатива процедури інституційного аудиту.
- ✓ Критерії та індикатори оцінювання роботи школи в умовах дистанційного навчання.

Тестова перевірка оцінювання навчальних досягнень із теми:

I. Оберіть літеру правильної відповіді, визначивши правильне чи хибне твердження.

1. Проводить інституційний аудит Державна служба якості освіти України та її територіальні органи.

А. Так.

Б. Ні.

2. Аудит є новою для України процедурою вивчення освітньої діяльності школи, яка прийшла на зміну державній атестації шкіл.

А. Так.

Б. Ні.

3. Склад експертної групи залежить від кількості працівників у конкретному закладі освіти.

А. Так.

Б. Ні.

4. Аудит проходить у ЗЗСО кожні п'ять років.

А. Так.

Б. Ні.

5. Всі експерти інституційного аудиту мають педагогічну освіту та працюють у закладах освіти не менше десяти років.

А. Так.

Б. Ні.

6. Проводять інституційний аудит представники Державної служби якості освіти та незалежні освітні експерти, серед яких — педагоги, директори та заступники директорів шкіл з усієї України.

А. Так.

Б. Ні.

II. Оберіть правильну відповідь.

7. В експертній групі має бути не більше дванадцяти та не менше скількох членів?

А. Трьох.

Б. Чотирьох.

В. П'яти.

8. *Позаплановий інституційний аудит проводиться:*

А. Не частіше одного разу на чотири роки, не раніше ніж через один рік після планового.

Б. Не частіше одного разу на три роки, не раніше ніж через один рік після планового.

В. Не частіше одного разу на два роки, не раніше ніж через один рік після планового.

9. *Скільки днів відбувається оцінювання у закладах освіти, що мають до п'ятдесяти працівників за календарний рік?*

А. Не більше десяти днів.

Б. Не більше п'яти днів.

В. Не більше трьох днів.

10. *Якщо після визначеного терміну заклад освіти не усунув виявлені слабкі сторони, Державна служба якості освіти може:*

А. Рекомендує засновнику змінити керівника, не має право рекомендувати реорганізувати заклад.

Б. Рекомендує засновнику змінити керівника або реорганізувати заклад.

В. Вимагає від засновника змінити керівника або реорганізувати заклад.

11. *Із-поміж запропонованих варіантів відповідей оберіть такий, що характеризує напрям оцінювання «Освітнє середовище закладу освіти».*

А. Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору.

Б. Систематичне відстеження результатів навчання кожного учня та надання йому (за потреби) підтримки в освітньому процесі.

В. Наявність системи оцінювання результатів навчання учнів, яка забезпечує справедливе, неупереджене, об'єктивне та доброзичесне оцінювання.

12. *Із наведених положень оберіть те, що характеризує критерій «Забезпечення здорових, безпечних і комфортних умов навчання та праці» у напрямі оцінювання освітнього середовища закладу освіти.*

А. Здійснюються заходи, які сприяють облаштуванню та обладнанню навчальних приміщень з урахуванням принципів універсального дизайну або розумного пристосування..

Б. Обмежено доступ старших дітей до навчальних кабінетів, приміщень, туалетних кімнат учнів початкової школи.

В. Систематично, шляхом опитування учнів і педагогічних працівників, вивчається думка про безпеку і психологічну комфортність освітнього середовища.

13. *Стан сформованості відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм характеризується у напрямі:*

А. Оцінювання управлінської діяльності.

Б. Оцінювання освітнього середовища.

В. Оцінювання здобувачів освіти.

ТЕМА: МІСІЯ ТА СТРАТЕГІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Мета: поглибити та узагальнити знання щодо місії, завдань та стратегії Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти; проаналізувати правові засади процесу акредитації освітніх програм; визначити основні аспекти прав та обов'язків експертів Національного агентства, закладів вищої освіти та його представників; формувати здатність самостійної роботи із Інтернет ресурсами та літературними джерелами; формувати soft skills, як складові елементи фахових компетентностей; розвивати пам'ять, критичне та логічне мислення; виховувати цінність дотримання норм академічної доброчесності у власній практиці.

План

1. Місія та стратегія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
2. Правові засади акредитації освітніх програм.
3. Перелік учасників акредитаційного процесу.
4. Національне агентство та його інституції.
5. Заклади вищої освіти (наукові установи) та їх представники.

***Ключові поняття:** моніторинг, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, акредитація освітніх програм, акредитаційний процес, заклад вищої освіти, гарант програми.*

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Акредитація: визначення основних термінів URL: <https://cutt.ly/HBhkDvC> (дата звернення 10.02.2023)
2. Галузеві експертні ради URL: <https://cutt.ly/7Bhcd15> (дата звернення 09.01.2023)
3. Закони України «Про вищу освіту» URL: <https://cutt.ly/yBhkitm> (дата звернення 10.01.2023)
4. Закони України «Про освіту» URL: <https://cutt.ly/QBhj7bP> (дата звернення 10.01.2023)
5. Зовнішнє незалежне оцінювання в освіті України. Курс лекцій: навч. посіб. / Г.С. Кашина, В.П. Сергієнко. Луцьк, 2010. 115 с.
6. Назаров Іван. Права та обов'язки учасників акредитаційного процесу URL: <https://cutt.ly/UBhh1zg>. (дата звернення 20.01.2023)
7. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/> (дата звернення 10.01.2023)
8. Політика забезпечення якості діяльності національного агентства із забезпечення якості вищої освіти URL: <https://cutt.ly/0BhxHbz> (дата звернення 10.01.2023)
9. Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми / Затверджено Національним агентством із забезпечення якості

вищої освіти 17 листопада 2020 року: /ТОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон»». К., 2020. 66 с.

10. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. К.: ТОВ «ЦС», 2015. 32 с.

МЕТОДИ ТА ВИДИ РОБОТИ:

Фронтальна бесіда

1. Схарактеризуйте загальну мету діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
2. Стисло схарактеризуйте причини, які були передумовами створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти в Україні.
3. Схарактеризуйте основні аспекти міжнародного досвіду роботи Агентств із забезпечення якості вищої освіти.
4. Яким чином завдання втілюють стратегію діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
5. Схарактеризуйте основні аспекти процедури акредитації освітньої програми.
6. Схарактеризуйте основні аспекти проведення та аналізу результатів відкритої зустрічі з експертами Національного агентства.
7. Схарактеризуйте основні технології розробки освітніх програм: від стандарту до вимірюваної якості.
8. Схарактеризуйте основні аспекти профілю освітньої програми.
9. Схарактеризуйте основні права та обов'язки учасників акредитаційного процесу.
10. Схарактеризуйте основні критерії оцінювання якості освітньої програми.

Індивідуальна робота. Складання ментальної карти

За допомогою QR-код посилання опрацюйте зміст освітньо-професійної програми «Освітні, педагогічні науки» здобувачів вищої освіти із спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки. Схарактеризуйте основні аспекти представленого документа склавши ментальну карту письмово чи за допомогою Web-додатків (на Ваш вибір): Draw.io, Canva, XMind чи інших.

Визначте сильні та слабкі сторони представленої програми для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, ступінь вищої освіти – магістр.

Робота в малих групах

За допомогою QR-код посилання опрацюйте ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми. Заклад вищої освіти: Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Освітня програма – 26176 Початкова освіта; рівень вищої освіти – магістр, спеціальність 013 Початкова освіта. Визначте основні шляхи подолання недоліків та упровадження рекомендацій ГЕР, які зроблені закладом освіти та профсорсько-викладацьким складом, користуючись сайтами:

- ✓ Кафедра педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту. URL: <https://cutt.ly/W2gW7Dy> (дата звернення 01.01.2023)
- ✓ Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. URL: <https://cutt.ly/v2gEfV5> (дата звернення 11.02.2023)
- ✓ ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми 013 Початкова освіта від 13.11.2020 року. URL: <https://cutt.ly/a2gRuKO> (дата звернення 12.01.2023)

Розробіть рекомендації щодо підвищення якості освітньої програми. Напишіть есе. Методичні рекомендації для написання есе подано у додатку Б.

Робота в малих групах. Метод «Шість капелюхів»

Завдання: розподілившись на групи підготуйте доповідь, відповідно до кольору обраного капелюшку на тему: «Створення незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти окрім НАЗЯВО: сильні та слабкі сторони». Характеристику методу «Шість капелюхів» подано у додатку А.

Робота в малих групах

Підготуйте програму круглого столу на тему: «Акредитація освітніх програм в умовах воєнного стану та мирні перспективи». Складіть умовний перелік доповідей та наукових панелей. Оберіть спікера для усної презентації напрацьованого матеріалу. Підготуйте виступ на 3 хвилини.

Індивідуальні завдання

Підготувати усне повідомлення на тему (до 5 хвилин):

- ✓ Шляхи та принципи долучення роботодавців і здобувачів вищої освіти до формування освітніх програм.
- ✓ Відповідність спільним європейським принципам системи вищої освіти України.
- ✓ Основні підходи до формування якості вищої освіти в Україні.
- ✓ Основні підходи до осучаснення освітніх програм: реалії та перспективи.
- ✓ Супровід індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти професорсько-викладацьким складом.
- ✓ Дистанційне навчання у ЗВО: моделі, технології, перспективи.
- ✓ Міжнародна мобільність в системі вищої освіти України: реалії та перспективи.

Підготувати міні-проект у формі презентації (із використанням програми Canva) на тему: «Права, обов'язки та відповідальність експертів НАЗЯВО».

Підготувати есе на тему:

- ✓ Правові засади акредитації освітніх програм.

- ✓ Роль здобувачів освіти та студентського самоврядування у акредитації освітніх програм.
- ✓ Вимоги до гаранта освітньої програми: права та обов'язки.
- ✓ Критерії та індикатори оцінювання освітніх програм: міжнародний досвід.

Тестова перевірка оцінювання навчальних досягнень із теми:

I. Оберіть літеру правильної відповіді, визначивши правильне чи хибне твердження.

1. *Забезпечення якості вищої освіти є вимогою сучасності, ключовим принципом Болонської декларації.*

A. Так.

Б. Ні.

2. *Створення Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти було передбачено Законом України «Про вищу освіту» від 2014 року.*

A. Так.

Б. Ні.

3. *Склад експертної групи акредитації освітньої програми обирає самостійно заклад освіти.*

A. Так.

Б. Ні.

4. *Акредитація освітньої програми відбувається обов'язково кожні п'ять років.*

A. Так.

Б. Ні.

5. *На час проведення виїзду до закладу вищої освіти члени експертної групи звільняються від виконання обов'язків за місцем роботи або навчання.*

A. Так.

Б. Ні.

6. *Секретаріат Національного агентства забезпечує формування акредитаційної справи.*

A. Так.

Б. Ні.

II. *Оберіть правильну відповідь.*

7. Місія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти полягає у наступному:

- А. Моніторинг дотримання принципів академічної доброчесності в закладі освіти.
- Б. Гарантування якості освітніх програм через впровадження системи відповідного моніторингу.
- В. Виступити каталізатором позитивних змін у вищій освіті та формування культури її якості.

8. До стратегічних цілей Національного агентства не відноситься напрямок:

- А. Гарантування якості освітніх програм.
- Б. Формування політики доброчесності наукових досліджень.
- В. Формування поваги до думки кожного, колегіальність.

9. Не відноситься до правових засад акредитації освітніх програм:

- А. Закони України «Про професійний розвиток працівників».
- Б. Статут Національного агентства.
- В. Закони України «Про вищу освіту».

10. План реалізації стратегії Національного агентства розробляється та затверджується:

- А. Кожного року.
- Б. Кожні два роки.
- В. Кожні п'ять років.

11. Перегляд освітньої програми відбувається:

- А. Кожного року.
- Б. Кожні два роки.
- В. Кожні п'ять років.

12. Представники органів студентського самоврядування (здобувачі вищої освіти) мають право:

- А. Бути обраними гарантом освітньої програми.
- Б. Входити до складу Галузевої експертної ради.
- В. Входити до складу Секретаріату Національного агентства.

13. *Експерти Національного агентства мають право:*

- А. Підписати звіт експертної групи з окремою думкою, яка долучається до звіту і є його окремою частиною.
- Б. Підписати звіт лише у випадку консенсусу з іншими членами експертної групи.
- В. Підписати звіт експертної групи з окремою думкою, яка долучається до звіту і є його невід'ємною частиною.

ТЕМА: ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Мета: поглибити та узагальнити знання щодо становлення зовнішнього незалежного оцінювання в Україні; проаналізувати міжнародну практику зовнішнього тестування; визначити основні аспекти прав та обов'язків діяльності українського центру оцінювання якості освіти та його регіональних підрозділів; формувати здатність самостійної роботи із Інтернет ресурсами та літературними джерелами; формувати soft skills, як складові елементи фахових компетентностей; розвивати пам'ять, критичне та логічне мислення; виховувати цінність дотримання норм академічної доброчесності у власній практиці.

План

1. Становлення зовнішнього незалежного оцінювання в Україні.
2. Міжнародна практика зовнішнього тестування.
3. Створення Українського центру оцінювання якості освіти та його регіональних підрозділів.

Ключові поняття: моніторинг, зовнішнє незалежне оцінювання, міжнародна практика зовнішнього тестування, Українського центру оцінювання якості освіти, регіональні підрозділи.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Андреас Шлейхер. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / Переклала з англ. Ганна Лелів. Львів: Літопис, 2018. 296 с.
2. Вимірювання в освіті: Підручник / За редакцією О.В. Авраменко. Кіровоград: «КОД», 2011. 360с.
3. Закони України «Про освіту» URL: <https://cutt.ly/QBhj7bP> (дата звернення 21.01.2023)
4. Зовнішнє незалежне оцінювання в освіті України. Курс лекцій: навч. посіб. Г.С. Кашина, В.П. Сергієнко. Луцьк, 2010.115 с.
5. Зовнішнє незалежне оцінювання в Україні: історія, уроки, ризики: іст. нарис / Лілія Гриневич, Ігор Лікарчук, 2011. 48 с.
6. Меморандум про взаєморозуміння між Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, Міністерством освіти і науки України та Українським центром оцінювання якості освіти URL: <https://cutt.ly/kBhYLzU> (дата звернення 23.01.2023)
7. Меморандум про співпрацю та партнерство в межах організації та проведення освітніх оцінювань в Україні URL: <https://cutt.ly/rBhTDYn> (дата звернення 21.01.2023)
8. Розпорядження: «Про затвердження плану заходів щодо створення мережі екзаменаційних центрів на період до 2030 року» URL: <https://cutt.ly/JBhTv2b> (дата звернення 10.01.2023)
9. Угода про науково-методичне співробітництво між Інститутом педагогіки АПН України і Українським центром оцінювання якості освіти URL: <https://cutt.ly/MBhYP2r> (дата звернення 12.01.2023)
10. Український центр оцінювання якості освіти URL: <https://testportal.gov.ua> (дата звернення 10.01.2023)

МЕТОДИ ТА ВИДИ РОБОТИ:

Фронтальна бесіда

1. Схарактеризуйте основні передумови запровадження зовнішнього незалежного оцінювання в Україні.

2. Схарактеризуйте основну законодавчу базу, яка унормовує розгортання всеохоплюючого запровадження ЗНО в Україні.
3. Схарактеризуйте основні аспекти міжнародного досвіду зовнішнього тестування.
4. Схарактеризуйте сферу діяльності Українського центру оцінювання якості освіти.
5. Яким чином змінювався перелік навчальних предметів, із яких проводилось зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти. На вашу думку, що впливає на зміну переліку?
6. Схарактеризуйте основні права та обов'язки учасників зовнішнього незалежного оцінювання.
7. Схарактеризуйте процедуру організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання.
8. Схарактеризуйте основні аспекти проведення національного мультипредметного тесту.
9. Що спільного і чим відрізняється процедури розробки та складання зовнішнього незалежного оцінювання та національного мультипредметного тесту?
10. Схарактеризуйте перспективи розвитку зовнішнього незалежного оцінювання в Україні.

Індивідуальна робота. Складання ментальної карти

За допомогою QR-код посилання опрацюйте зміст ЗВІТУ про результати національного мультипредметного тесту у 2022 році. Схарактеризуйте основні аспекти представленого документа склавши ментальну карту письмово чи за допомогою Web-додатків (на Ваш вибір): Draw.io, Canva, XMind чи інших. Визначте сильні та слабкі сторони процедуру організації та проведення національного мультипредметного тесту в 2022 році. Розробіть рекомендації для покращення процедури організації та проведення національного мультипредметного тесту.

Робота в групах. Метод «Займи позицію»

Аргументовано довести власну точку зору відносно питання: «Вступ до закладу вищої освіти без складання ЗНО чи НМТ».

Інструкція: здобувачі освіти мають утворити дві групи: прихильники позиції «за» та прихильники позиції «проти». Упродовж 8 хвилин міні групи обговорюють власні позиції, після чого презентують її перед усією групою. Група-опонент ставить питання.

Робота в малих групах. Метод «Шість капелюхів»

Завдання: розподілившись на групи підготуйте доповідь, відповідно до кольору обраного капелюшку на тему: «Як написати якісний мотиваційний лист для вступу в заклад вищої освіти?». Характеристику методу «Шість капелюхів» подано у додатку А.

Робота в малих групах

Підготуйте один мотиваційний лист від групи для абітурієнта, що вступає на спеціальність 011 Освітні педагогічні науки, освітній ступінь – магістр, користуючись порадами:

- особиста зацікавленість абітурієнта;
- очікування від ЗВО;
- досягнення, сильні слабкі особисті сторони;
- зорієнтованість уваги в листі на цінні особистісні деталі;
- лаконічний зміст, простота викладу;
- чітка структура;
- відсутність зайвих емоцій;

- здобуті знання та навички, які допоможуть у навчанні на обраній спеціальності;
- академічні результати з певних предметів, які пов'язані з майбутньою освітньою програмою;
- відсутність орфографічних і стилістичних помилок.

Рекомендований обсяг мотиваційного листа в межах 1-2 сторінки (від 1500 до 3500 знаків із пробілами). Оберіть спікера для усної презентації мотиваційного листа. Підготуйте виступ до 5 хвилини.

Індивідуальні завдання

Підготувати усне повідомлення на тему (до 5 хвилин):

- ✓ «Універсальний» мотиваційний лист – як програтна стратегія для вступу.
- ✓ Основні аспекти оцінювання мотиваційного листа в ЗВО.
- ✓ Єдиний вступний іспит з іноземної мови для вступу до магістратури: реалії та перспективи.
- ✓ Сфери діяльності регіональних центрів УЦЯО.
- ✓ Основні аспекти координації роботи учасників процесу зовнішнього незалежного оцінювання.
- ✓ Перспективи розвитку зовнішнього незалежного оцінювання в Україні.
- ✓ Партнерські установи та організації Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти: отримані здобутки та напрями майбутньої співпраці.

Підготувати міні-проект у формі презентації (із використанням програми Canva) на тему: «Мотиваційний лист – автопортрет особистості майбутнього фахівця».

Підготувати есе на тему:

- ✓ Світовий досвід використання стандартизованого тестування абітурієнтів.
- ✓ Зовнішнє незалежне оцінювання як складова системи забезпечення якості освіти.
- ✓ Зовнішнє оцінювання навчальних досягнень учнів як складник системи моніторингу якості загальної середньої освіти.

- ✓ Опрацювання та представлення результатів зовнішнього незалежного оцінювання.

Тестова перевірка оцінювання навчальних досягнень із теми:

I. Оберіть літеру правильної відповіді, визначивши правильне чи хибне твердження.

1. Одним із основних елементів забезпечення якості освіти є зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень учнів.

A. Так.

Б. Ні.

2. Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень випускників ЗЗСО одночасно виконує дві функції – державної підсумкової атестації випускників ЗЗСО (ДПА) і добору абітурієнтів при вступі до ЗВО.

A. Так.

Б. Ні.

3. Бланки з відповідями, що заповнювалися особами під час складання тестів, кодуються.

A. Так.

Б. Ні.

4. Отримані абітурієнтами результати тестування оприлюднюються в індивідуальній та порівняльній формах.

A. Так.

Б. Ні.

5. Офіційний звіт про проведення ЗНО щорічно надається УЦОЯО і є доступним для усіх зацікавлених осіб.

A. Так.

Б. Ні.

6. У 1788 році вперше в Європі було застосовано незалежне тестування як шкільний випускний іспит.

A. Так.

Б. Ні.

II. *Оберіть правильну відповідь.*

7. До складу Українського центру оцінювання якості освіти входять:

- А. Регіональні центри оцінювання якості освіти, осередки тестування, регіональні підрозділи післядипломної педагогічної освіти.*
- Б. Регіональні центри оцінювання якості освіти, пункти тестування, лабораторії при Інститутах післядипломної педагогічної освіти.*
- В. Регіональні центри оцінювання якості освіти, осередки тестування, лабораторії при Інститутах післядипломної педагогічної освіти.*

8. Розробкою тестів SAT (тест академічних здібностей) і безпосередньо проведенням самого тестування займаються незалежні організації в країні:

- А. Велика Британія.*
- Б. США.*
- В. Нідерланди.*

9. Проведення зовнішнього оцінювання у формі іспиту з одного навчального предмета відбувається у країні:

- А. Велика Британія.*
- Б. США.*
- В. Нідерланди.*

10. Метою оцінювання рівня підготовки з основних предметів у ході зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень учнів є у всіх країнах, окрім:

- А. Франція.*
- Б. Німеччина.*
- В. США.*

11. Результати зовнішнього оцінювання використовуються:

- А. Для визначення мінімального бала під час відбору осіб, які вступають на навчання.*
- Б. Для визначення стану функціонування системи загальної середньої освіти.*
- В. Для визначення оцінки за навчальний предмет.*

12. *Результати з певного навчального предмета визначаються рейтинговою шкалою 100-200 балів для:*

- А. Для учасників з числа випускників системи середньої освіти поточного навчального року.
- Б. Для усіх учасників, які подолали поріг «склав / не склав».
- В. Для учасників, які обрали цей навчальний предмет для проходження державної підсумкової атестації у формі зовнішнього оцінювання.

13. *До сфери діяльності регіональних центрів не належить:*

- А. Організація реєстрації осіб для участі у зовнішньому незалежному оцінюванні.
- Б. Добір та підготовка осіб, які залучаються до організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання.
- В. Організація доставки учасників до пункту проходження незалежного оцінюванні.

ТЕМА: МІЖНАРОДНІ МОНІТОРИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Мета: поглибити та узагальнити знання щодо організації перших моніторингових досліджень; проаналізувати основні міжнародні моніторингові дослідження XX століття; визначити провідні аспекти міжнародних програм оцінок знань та умінь учнів початкової школи PISA та PIRLS; формувати здатність самостійної роботи із Інтернет ресурсами та літературними джерелами; формувати soft skills, як складові елементи фахових компетентностей; розвивати пам'ять, критичне та логічне мислення; виховувати цінність дотримання норм академічної доброчесності у власній практиці.

План

1. Організація перших міжнародних моніторингових досліджень.
2. Міжнародні програми оцінки знань та умінь учнів початкової школи PISA та PIRLS.

3. PISA-2022: Творче мислення.

Ключові поняття: *моніторинг, міжнародні дослідження, міжнародна програма PISA, міжнародна програма PIRLS, рамковий документ.*

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. PISA (PROGRAMME FOR INTERNATIONAL STUDENT ASSESSMENT)
URL: <http://pisa.testportal.gov.ua> (дата звернення 10.01.2023)
2. PISA: математична грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, В. П. Горох, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко; перекл. К. Є. Шумова. К.: УЦОЯО, 2018. 60 с.
3. PISA: природничо-наукова грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко, С. А. Новікова; перекл. К. Є. Шумова. К. : УЦОЯО, 2018. 119 с.
4. PISA: читацька грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко. К. : УЦОЯО, 2017. 123 с
5. PISA-2022: рамковий документ з математики (драфт, друга редакція) / пер. з англ. К. Шумової; наук. ред. Т. Вакуленко, В. Горох, С. Раков, В. Терещенко. Київ : Український центр оцінювання якості освіти, 2021. 97 с.
6. Байназарова О.О., Ракчєєва В.В. Моніторинг та оцінювання якості освіти: Методичний посібник / О.О. Байназарова, В.В. Ракчєєва. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. 58 с.
7. Касьянова О.М., Волобуєва Т.Б. Моніторинг в управлінні навчальним закладом. Управлінський супровід моніторингу якості освіти. Х.: Вид. гр. «Основа», 2004. 96с
8. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідальність : наук. вид. / Я. Я. Болюбаш, І. Є. Булах, М. Р. Мруга, І. В. Філончук. К : Майстер-клас, 2007. 272 с.
9. Український центр оцінювання якості освіти URL: <http://testportal.gov.ua/>(дата звернення 10.01.2023)

10. УРОКИ PISA-2018 : методичні рекомендації / кол.авт. : Васильєва Д.В., Головка М.В., Жук Ю.О., Козленко О.Г., Ляшенко О.І., Наumenко С.О., Новосьолова В.І. Інститут педагогіки НАПН України. Київ : Педагогічна думка, 2020. 96 с.

МЕТОДИ ТА ВИДИ РОБОТИ:

Фронтальна бесіда

1. Схарактеризуйте моніторингове порівняльне дослідження FIMS: визначте зміст, мету, роки проведення, вибірку країн, напрями впровадження результатів.
2. Схарактеризуйте міжнародне моніторингове дослідження SIMS: визначте зміст, мету, роки проведення, вибірку країн, напрями впровадження результатів.
3. Схарактеризуйте міжнародне моніторингове дослідження TIMSS: визначте зміст, мету, роки проведення, вибірку країн, напрями впровадження результатів.
4. Схарактеризуйте міжнародну програму оцінки знань та умінь учнів PISA.
5. Схарактеризуйте міжнародний проект PIRLS.
6. Окресліть основні напрямки розвитку міжнародної системи моніторингу якості освіти.
7. Схарактеризуйте загальні принципи та організаційні засади проведення міжнародних моніторингових досліджень.
8. Схарактеризуйте освітні індикатори, котрі виступають чинниками забезпечення якості вищої освіти в площині міжнародних моніторингових досліджень.
9. Чому міжнародні порівняльні дослідження можуть характеризуватись інструментами моніторингу якості освітніх систем? Відповідь обґрунтуйте.
10. Схарактеризуйте перспективи упровадження результатів міжнародних моніторингових досліджень в Україні.

Індивідуальна робота. Складання ментальної карти

За допомогою QR-код посилання опрацюйте статтю: С. Дриль, Л. Кухар на тему: «Аналіз міжнародних моніторингових досліджень і реформ у галузі освіти: світовий досвід та український контекст». ППТМА 2018,19-32.

Схарактеризуйте роль міжнародних досліджень у процесі формування соціальних та емоційних навичок (Study of Social and Emotional Skills) в контексті українського та світового досвіду, склавши ментальну карту письмово чи за допомогою Web-додатків (на Ваш вибір): Draw.io, Canva, XMind чи інших. Визначте хронологію подій, що спричинили формулювання компетенцій необхідних для навчання упродовж життя. Обґрунтуйте необхідність участі України в міжнародних моніторингових дослідженнях.

Робота в малих групах. Метод «Шість капелюхів»

За допомогою QR-код посилання опрацюйте РАМКОВИЙ ДОКУМЕНТ З МАТЕМАТИКИ. PISA-2022: **Завдання:** розподілившись на групи підготуйте доповідь, відповідно до кольору обраного капелюшку на тему: «В чому особливість розуміння математики та математичної грамотності в межах міжнародного порівняльного дослідження PISA?». Характеристику методу «Шість капелюхів» подано у додатку А.

Робота в групах. Метод «Займи позицію»

Розподіліться на три підгрупи. Оберіть один вид грамотності для ознайомлення із резюме. Проаналізуйте резюме найважливіших теоретичних і методологічних положень рамкового документа міжнародного порівняльного дослідження PISA для оцінювання різних видів грамотності

15-річних осіб. Pozнайомтесь із завданнями, обраного вашою підгрупою виду грамотності, що доповнені Організацією економічного співробітництва та розвитку та були використані в дослідженнях попередніх циклів PISA і в яких реалізовано викладені в рамковому документі теоретичні положення щодо змісту різних видів грамотності й засад їх вимірювання. Підготуйте спікера із доповіддю до 5 хвилин на тему: Результати PISA (вид грамотності) по Україні: в чому наші сильні та слабкі сторони. Запропонуйте шляхи подолання слабких сторін із обраного виду грамотності.

№ з/п	Вид грамотності	Бібліографія	Посилання
1.	Математична грамотність	PISA: математична грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, В. П. Горох, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко; перекл. К. Є. Шумова. К.: УЦОЯО, 2018. 60 с.	URL: https://cutt.ly/N2xDpPP
2.	Природничо-наукова грамотність	PISA: природничо-наукова грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко, С. А. Новікова; перекл. К. Є. Шумова. К.: УЦОЯО, 2018. 119 с.	URL: https://cutt.ly/H2xDjiQ
3.	Читацька грамотність	PISA: читацька грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко. К.: УЦОЯО, 2017. 123 с	URL: https://cutt.ly/h2xDxcM

Робота в малих групах

Підготуйте план для проведення тренінгу на тему: «Міжнародний моніторинг - навчання - якість». Запропонуйте для його проведення сучасні технології навчання, розкрийте їх роль та зв'язок із результатами міжнародних моніторингових досліджень.

Індивідуальні завдання

Підготувати усне повідомлення на тему (до 5 хвилин):

- ✓ Психометрична шкала Ликерта.
- ✓ Застосування результатів PISA в національних системах оцінювання.
- ✓ Вплив моніторингового дослідження PISA на освітню політику країн-учасниць.
- ✓ Організація моніторингових досліджень в системі освіти України.
- ✓ Моніторинг якості освіти: міжнародний досвід.
- ✓ Моніторинг стандартів якості освіти: світові досягнення та українські перспективи.
- ✓ Рейтингова система оцінювання набутих здобувачами вищої освіти знань, вмінь, компетентностей.

Підготувати міні-проект у формі презентації (із використанням програми Canva) на тему: «Становлення системи моніторингу освітньої галузі в Україні: проблеми та перспективи».

Підготувати есе на тему:

- ✓ Основні напрями роботи Центру моніторингу освіти при Інституті змісту і методів навчання МОН України.
- ✓ Моніторингові дослідження як засіб підвищення професійної компетенції педагогічної праці і результатів навчання.
- ✓ Моніторингові дослідження впровадження реформи «Нова українська школа».
- ✓ Вплив міжнародних моніторингових досліджень на освіту в умовах війни.

Тестова перевірка оцінювання навчальних досягнень із теми:

I. Оберіть літеру правильної відповіді, визначивши правильне чи хибне твердження.

1. *IAEA – перше проведено міжнародне порівняльне моніторингове дослідження успішності з математики учнів початкової і середньої школи.*

А. Так.

Б. Ні.

2. *Соціальні, економічні та матеріально-технічні характеристики суспільства, школи, родини виступали одним із критерієм дослідження моніторингового порівняльного дослідження FIMS.*

А. Так.

Б. Ні.

3. *TIMSS – найбільш масштабний проект у галузі освіти, спрямований на вивчення досвіду країн світу з метою вдосконалення національних систем навчання математики та природничих дисциплін.*

А. Так.

Б. Ні.

4. *Результати досліджень TIMSS для початкової, основної та старшої школи разом із аналізом результатів практичного тесту відображаються у міжнародних звітах.*

А. Так.

Б. Ні.

5. *Оцінка підготовки підлітків в межах дослідження PISA стандартизована.*

А. Так.

Б. Ні.

6. Ситуації, запропоновані учням, межах дослідження PISA, пов'язані з актуальними проблемами, які виникають в особистому житті кожної людини.

А. Так.

Б. Ні.

II. Оберіть правильну відповідь.

7. Міжнародним дитячим фондом ЮНІСЕФ проводилось дослідження, яке мало не меті здійснити аналіз соціальних умов життя дітей, їх родин та державної політики постсоціалістичних країн, його назва:

А. SIMS.

Б. TIMSS.

В. MONEE.

8. Впроваджує Міжнародну програму оцінки знань та умінь учнів PISA організація:

А. Міжнародна асоціація з оцінювання шкільної успішності (IEA)

Б. Організація з економічного співробітництва та розвитку (OECD).

В. Організація економічної співдружності та розвитку (OECD).

9. Вимірювання знань та умінь в межах дослідження PISA проводиться серед школярів, які досягли віку:

А. Дванадцятирічного віку.

Б. П'ятнадцятирічного віку.

В. Чотирнадцятирічного віку.

10. Дослідження PISA проводяться кожні:

А. П'ять років.

Б. Три роки.

В. Чотири роки.

11. Оцінювання грамотності підлітків в межах дослідження PISA проводиться у кожному циклі із зазначених галузей, окрім:

А. Читацької, природничо-наукової.

Б. Читацької, історичної.

В. Читацької, математичної.

12. *Участь країн у міжнародних дослідженнях не дозволяє:*

А. Отримати економічні прибутки в залежності від кількості учасників у дослідженні.

Б. Порівняти зміст освіти та освітніх стандартів різних країн світу.

В. Одержати об'єктивні та порівнювані дані про рівень підготовки здобувачів освіти за визначеним напрямком.

13. *В межах дослідження PISA 2022 року провідною галуззю визначено:*

А. Читацьку.

Б. Математичну.

В. Природничо-наукову.

ТЕМА: ТЕСТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Мета: поглибити та узагальнити знання понять «завдання у тестовій формі», «тестове завдання», «тест»; проаналізувати загальні вимоги до якості тестів, основні форми тестових завдань, валідність, надійність, об'єктивність, адаптованість, дискримінативність, можливість дистракторів; проаналізувати основні форми тестових завдань; формувати здатність самостійної роботи із Інтернет ресурсами та літературними джерелами; формувати soft skills, як складові елементи фахових компетентностей; розвивати пам'ять, критичне та логічне мислення; виховувати цінність дотримання норм академічної доброчесності у власній практиці.

ПЛАН

1. Поняття «завдання у тестовій формі», «тестового завдання», «тесту».
2. Критерії якості когнітивних тестів.
3. Основні форми тестових завдань.

Ключові поняття: завдання у тестовій формі, тест, загальні вимоги до якості тестів, основні форми тестових завдань, валідність, надійність, об'єктивність, адаптованість, дискримінативність, дистрактор.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. PISA (Programme for international student assessment) URL: <http://pisa.testportal.gov.ua/> (дата звернення 06.02.2023)
2. Булах І. Є. Створюємо якісний тест: навч. посібник. К.: Майстер-клас, 2006. 160 с.
3. Вимірювання освіти: Підручник / За редакцією О.В. Авраменко. Кіровоград: «КОД», 2011. 360с.
4. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР. URL : <http://surl.li/gdyl> (дата звернення: 10.01.2023)
5. Локшина О. І. Інновації в оцінюванні навчальних досягнень учнів у шкільній освіті країн Європейського Союзу. *Порівняльно-педагогічні студії* (2). 2009. С. 107 -114.
6. Моніторинг рівня навчальних досягнень з використанням Інтернет-технологій : монографія / за ред. В. Ю. Бикова. К.: Педагогічна думка, 2008. 128 с.
7. Практичний посібник для розробників тестових завдань упорядковано на основі тренінгових матеріалів, рекомендацій та напрацювань експертів проекту URL: <http://surl.li/ebcai> (дата звернення: 14.02.2023).
8. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. URL : <http://surl.li/jhtp> (дата звернення: 10.01.2023).
9. Про можливості сервісу Google Форми URL: <https://www.google.com/intl/uk-UA/forms/about> (дата звернення 01.02.2023)
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL : <http://surl.li/ixnq> (дата звернення: 02.02.2023).
11. Тестові технології оцінювання компетентностей учнів: посібник / за ред. Ляшенка О. І., Жука Ю. О. К. : Педагогічна думка, 2015. 181 с.

12. Український центр оцінювання якості освіти URL: <http://testportal.gov.ua>
(дата звернення 10.01.2023)

МЕТОДИ ТА ВИДИ РОБОТИ:

Фронтальна бесіда

1. Схарактеризуйте зміст поняття «когнітивні тести» в сфері освіти.
2. Схарактеризуйте зміст понять: завдання в тестовій формі, тестове завдання, тест.
3. Схарактеризуйте загальні педагогічні вимоги до завдань у тестовій формі.
4. Схарактеризуйте основні форми тестових завдань.
5. Схарактеризуйте сильні та слабкі сторони проведення тестового контролю.
6. Окресліть основні критерії якості когнітивних тестів: валідність, надійність, об'єктивність, ефективність, прийнятність, адаптованість, дискримінативність, репрезентативність, контрастність тощо.
7. Схарактеризуйте основні характеристики валідності тесту.
8. Схарактеризуйте зміст та роль поняття: релевантні дистрактори.
9. Схарактеризуйте основні призначення та види тестових завдань.
10. Схарактеризуйте принципи композиції змісту тестового завдання.

Індивідуальна робота. Складання ментальної карти

За QR-код посиленням опрацюйте статтю Роман Шандра: Створення тестів для онлайн - навчання: огляд платформ. URL: <https://cutt.ly/12I98gR>.

Схарактеризуйте зміст онлайн платформ і сервісів, які сприяють взаємодії викладача зі здобувачами освіти за допомогою тестів і вправ. Проаналізуйте безкоштовні онлайн - платформи й сервіси, що стануть у нагоді під час використання цих платформ, склавши ментальну карту письмово чи за допомогою Web-додатків (на Ваш вибір): Draw.io, Canva, XMind чи інших.

Визначте мету, можливості, інтерфейс платформ. Схарактеризуйте найбільш зручні для вас платформи.

Робота в малих групах. Метод «Шість капелюхів»

За допомогою QR-код посилення опрацюйте Звіт 2022 року Про результати національного мультипредметного тесту. Завдання: розподілившись на групи підготуйте доповідь, відповідно до кольору обраного капелюшку на тему: «Тестові технології оцінювання компетентностей учнів: реалії та перспективи». Характеристику методу «Шість капелюхів» подано у додатку А.

Робота в малих групах. Метод «Закінчи речення»

Закінчіть речення, визначивши загальні помилки складання тестових завдань.

Завдання тесту не відповідають
Недостатня кількість
Добір завдань та використання тестів без урахування
Відсутність інструкцій або
Частина варіантів відповіді вичерпує всі можливі варіанти, що
Надмірність інформації в

Переважне застосування питальної форми
Подання правильної відповіді
У розгорнутому та найбільш деталізованому формулюванні,
Одноманітність побудови
Цифрові показники подані
Формулювання умов тестового завдання
Допущено помилки у
Невідповідність завдання часові для його
Граматична невідповідність між

Робота в малих групах. Метод «Дискусія»

За QR-код посиленням познайомтесь із Тестовим зошитом незалежного тестування сертифікації педагогічних працівників. URL: <https://cutt.ly/e2OwprN>.

Підготуйте спікера із доповіддю до 5 хвилин на тему: Незалежне тестування фахових знань та умінь учителів початкових класів, які виявили бажання взяти участь у сертифікації педагогічних працівників: основні форми тестових завдань. Підготуйте три проблемні питання за матеріалами доповідей опонентів.

Індивідуальні завдання

Підготувати усне повідомлення на тему (до 5 хвилин):

- ✓ Якість освіти як предмет педагогічного оцінювання.
- ✓ Світові тенденції розвитку та впровадження педагогічних тестових технологій.
- ✓ Політика з оцінювання та тестування в сфері освіти.

- ✓ Класифікація цілей навчання. Таксономія Блума.
- ✓ Класифікація педагогічних тестів.
- ✓ Методи шкалювання та представлення результатів тестування.
- ✓ Опрацювання та представлення результатів тестування.

Підготувати міні-проект у формі презентації (із використанням програми Canva) на тему: «Тест – як інструмент вимірювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти».

Підготувати есе на тему:

- ✓ Вибір раціонального та аргументованого прохідного бала у стандартизованих тестах.
- ✓ Технічні недоліки тестових завдань.
- ✓ Основні принципи та правила побудови тесту.
- ✓ Обробка та представлення результатів тестування.

Тестова перевірка оцінювання навчальних досягнень із теми:

I. Оберіть літеру правильної відповіді, визначивши правильне чи хибне твердження.

1. Завдання закритої форми складається з двох основних частин.

А. Так.

Б. Ні.

2. Принцип ланцюжка дозволяє побудувати завдання так, що друге слово першої відповіді стає першим словом другої відповіді.

А. Так.

Б. Ні.

3. У завданнях з вибором декількох правильних відповідей застосовані ті ж принципи конструювання, що й у завданнях з вибором однієї правильної відповіді.

А. Так.

Б. Ні.

4. Слабкі сторони тестування можна подолати шляхом вдосконалення процедури підготовки тестів і чіткого окреслення дидактичних цілей.

А. Так.

Б. Ні.

5. Завдання на встановлення відповідності характеризують високу якість тесту.

А. Так.

Б. Ні.

6. Прогностичність виступає однією із характеристик вагомості тесту.

А. Так.

Б. Ні.

II. Оберіть правильну відповідь.

7. Принцип подвійної альтернативи при розробці тесту використовується:

А. Завдання з трьома відповідями, частини яких побудовані за принципом протилежності.

Б. Завдання з чотирма відповідями, частини яких побудовані за принципом протилежності, сполучаються попарно.

В. Завдання з чотирма відповідями, частини яких побудовані за принципом взаємозалежності, сполучаються попарно.

8. Принцип градуювання припускає відповіді, в котрих:

А. Кожна подальша відповідь містить на один елемент більше, ніж попередня.

Б. Друге слово першої відповіді стає першим словом наступної.

В. Упорядковуються відбувається за зростанням/убуванням якоїсь кількісної ознаки.

9. Принцип однорідності припускає відповіді, в котрих:

А. Друге слово першої відповіді стає першим словом наступної.

Б. Відповіді у завданнях схожі за формою та подібними за зовнішніми ознаками.

В. Друга відповідь утворюється з першого додаванням негативної частки.

10. Статистичний рівень спроможності розв'язання в конкретній вибірці стандартизації тесту характеризує:

А. Складність завдання тесту.

Б. Валідність завдання тесту.

В. Надійність завдання тесту.

11. Репрезентативність тесту передбачає:

А. *Відповідність характеристик вибірки окремих властивостей генеральної сукупності.*

Б. Відповідність характеристик вибірки властивостям генеральної сукупності певної відповіді.

В. Відповідність характеристик вибірки властивостям генеральної сукупності в цілому.

12. *Змістовна контрастність тесту тим менша, чим:*

А. Тонші розбіжності між варіантами відповідей.

Б. Більші розбіжності між варіантами відповідей.

В. Відсутні розбіжності між варіантами відповідей.

13. *Відповідність тесту новим умовам застосування, зокрема іншому соціокультурному середовищу характеризує:*

А. Репрезентативність тесту.

Б. Адаптованість тесту.

В. Складність тесту.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

В освітньому процесі ми дотримуємось норм положення Кодексу академічної доброчесності, а саме:

- ✓ Скласти всі завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб, якщо цього не потребує завдання.
- ✓ Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.
- ✓ Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів вищої освіти .
- ✓ Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів вищої освіти у відкритому Інтернет просторі.
- ✓ Академічна доброчесність передбачає сумлінне і вчасне виконання обов'язків здобувача освіти, зокрема – відвідування аудиторних занять, дотримання графіків і дедлайнів навчального плану та програми, толерантне й шанобливе ставлення до всіх учасників освітнього процесу.
- ✓ Проявами порушення морально-етичних принципів поведінки учасників освітнього процесу є списування, у тому числі через посередництво мобільного Інтернету, використання у власній праці чужих матеріалів без посилань, представлення як своїх здобутків матеріалів, узятих з Інтернету тощо.

Роботи, які здаються із порушенням норм академічної доброчесності повертаються на доопрацювання.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
на семінарських (практичних) заняттях**

№ з/п	Критерії оцінювання	Денна форма	Заочна форма
		Кількість балів	Кількість балів
1	Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	5	5
2	Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	4	4
3	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу,	3	3

	обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.		
4	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	2	2
5	Оцінюється робота здобувача, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.	1	1

Оцінювання здобувачів вищої освіти проходить згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

Результати оцінюються за 100-бальною шкалою оцінювання ECTS: (90 – 100 – «A»), (82 – 89 – «B»; 74 – 81 «C»), (64 – 73 – «D»; 60 – 63 – «E», (35 – 59 – «FX»; 1 – 34 – «F»).

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛКУ

1. Охарактеризуйте зміст поняття «моніторинг» та «моніторингові показники».
2. Охарактеризуйте зміст поняття «якість освіти», окресліть основні характеристики якості освіти.
3. Охарактеризуйте етапи розвитку моніторингу якості освіти.
4. Охарактеризуйте зміст, напрями, функції, вимоги до освітнього моніторингу.
5. Охарактеризуйте підходи до класифікацій освітнього моніторингу.
6. Охарактеризуйте види, типи та принципи освітнього моніторингу.
7. Охарактеризуйте етапність проведення моніторингу якості освіти.
8. Охарактеризуйте основні аспекти здійснення аналізу результатів моніторингу якості освіти.
9. Охарактеризуйте напрями застосування результатів моніторингу якості освіти.
10. Охарактеризуйте зміст профорієнтаційної роботи в закладах освіти.
11. Охарактеризуйте нормативно-правове забезпечення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти.
12. Охарактеризуйте зміст само оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти.
13. Охарактеризуйте місію та стратегію Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
14. Охарактеризуйте зміст правові засади акредитації освітніх програм.
15. Охарактеризуйте перелік та функції учасників акредитаційного процесу.
16. Охарактеризуйте напрями роботи Національного агентства та його інституцій.

17. Охарактеризуйте напрями роботи закладів вищої освіти (наукові установи) та їх представники.
18. Охарактеризуйте процес становлення зовнішнього незалежного оцінювання в Україні.
19. Охарактеризуйте зміст міжнародної практики зовнішнього тестування.
20. Охарактеризуйте створення Українського центру оцінювання якості освіти та його регіональних підрозділів.
21. Охарактеризуйте перші міжнародні моніторингові дослідження.
22. Охарактеризуйте міжнародні програми оцінки знань та умінь учнів початкової школи PISA та PIRLS.
23. Охарактеризуйте основні аспекти міжнародної програми оцінки знань та умінь учнів початкової школи PISA-2022.
24. Охарактеризуйте зміст поняття «завдання у тестовій формі», «тестове завдання», «тест».
25. Охарактеризуйте критерії якості когнітивних тестів.
26. Охарактеризуйте основні форми тестових завдань.
27. Охарактеризуйте загальні вимоги до якості тестів.
28. Охарактеризуйте сфери діяльності регіональних центрів оцінювання якості освіти належать
29. Охарактеризуйте основні вимоги до розробки завдань відкритої та закритої форми.
30. Охарактеризуйте розподіл функціональних обов'язків з виконання моніторингу в закладі загальної середньої освіти.

ПІСЛЯМОВА

На сучасному етапі конкурентоспроможність системи вищої освіти визначається не лише обсягом матеріальних ресурсів та інструментів, а і якістю інтелектуального потенціалу майбутніх фахівців. Підготовка фахівців сфери освіти, котрі здатні до системної роботи із здійснення аналізу освітніх вимірювань виступає тим завданням, котре дає змогу оцінити рівень сформованих компетентностей, якість освітнього процесу, рівень власної готовності здобувачів вищої освіти до професійного самовдосконалення та розвитку. Провідною задачею аналізу якості освітнього процесу у вітчизняному та міжнародному просторі визначаємо показники об'єктів і суб'єктів освіти, які розкривають ефективність громадського становлення держав в умовах глобалізації світу, підвищення конкурентної боротьби за якість системи освіти.

Аналіз системи освіти передбачає дослідження напрямів моніторингових систем і якості їх функціонування, сприяє узагальненню та аналізу питань щодо організації та здійснення моніторингових досліджень: від наукових основ оцінки якості освіти до організаційно-правових механізмів функціонування й розвитку національної системи оцінки якості освіти в Україні.

Моніторинг якості освіти, як наукове дослідження, надає об'єктивну інформацію про дійсний стан освіти, а відтак відкриває можливості для постійних продуктивних змін цієї якості, що реалізовується в місії, структурі, змісті, технологіях, процесі й результатах освіти.

Методичні рекомендації до семінарських/практичних занять з освітнього компоненту «Моніторинг якості освіти» розроблені з метою формування усвідомлення здобувачами вищої освіти теоретико-методологічних аспектів проблеми вимірювання й оцінювання якості освіти, концептуальних засад моніторингу якості освіти як цілісної системи досліджень.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативні та допоміжні документи

(закони, постанови, рішення, положення, стратегії, стандарти тощо)

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР. URL : <http://surl.li/gdyl> (дата звернення: 10.01.2023)
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL : <http://surl.li/ixnq>(дата звернення: 02.02.2023).
3. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. URL : <http://surl.li/jhnp>(дата звернення: 10.01.2023).
4. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки другого (магістерського) рівня, рівень освіти: Магістр: Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.05.2021 р. № 520. URL : <http://surl.li/tvle> (дата звернення: 08.02.2023).
5. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23. 02. 2022 р. № 286-р. URL : <http://surl.li/dtmdf>(дата звернення: 02.02.2023).
6. Стратегія розвитку КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР до 2025р. : схвалено на засіданні Вченої ради від 18.12.2019р. протокол № 5. URL : <http://surl.li/abrnх> (дата звернення: 05.02.2023).
7. Національний класифікатор ДК 003:2010 «Класифікатор професій ДК 003:2010»: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010р. № 327. URL : <http://surl.li/blrdj> (дата звернення: 05.02.2023).
8. Рекомендації щодо застосування критерії оцінювання якості освітньої програми : затв. Нац. агентством із забезп. якості вищ. освіти від 17 листоп. 2020 р. Київ : ТОВ «Укр. освітян. вид. центр «Оріон»», 2020. 66 с. URL : <http://surl.li/jksf> (дата звернення: 05.01.2023).

9. Освітньо-професійна програма «Освітні, педагогічні науки» для другого (магістерського) рівня за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальність 011Освітні, педагогічні науки : затв. рішенням Вченої ради КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР від 15.06.2022р. протокол №11. URL : <http://surl.li/ebbwf> (дата звернення: 04.02.2023).
10. Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: затв. рішенням Вченої ради КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР від 31.08.2020р. протокол №1. URL : <http://surl.li/sqkb> (дата звернення: 14.02.2023).
11. Положення про моніторинг якості освітнього процесу та ОП : затв. рішенням Вченої ради КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР від 12.04.2021р. протокол №11. URL : <http://surl.li/iran> (дата звернення: 14.02.2023).
12. Положення про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських та інших робіт на наявність плагіату в Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків: ХГПА, 2018. 22 с. URL : <http://surl.li/ebbwj> (дата звернення: 14.02.2023).

ОСНОВНІ

13. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ, 2021. URL: <http://surl.li/ebbxS> (дата звернення: 14.02.2023).
14. Адаптивне управління: сутність, характеристика, моніторингові системи : кол. моногр. / за заг. ред. Г. В. Єльнікової. Чернівці: Технодруку, 2009. 572 с.
15. Акімова О. Моніторинг оцінювання потреб споживачів ринку освітніх послуг. Сучасні тренди поведінки споживачів товарів і послуг: III Міжнародна науково-практична конференція, 25-26 лютого 2022 р. Рівне : О.Зень, 2022. С. 48-49.

16. Байназарова О. О., Ракчєєва В. В. Моніторинг та оцінювання якості освіти: метод. посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. 58 с.
17. Бобровський М. В., Горбачов С. І., Заплотинська О. О., Ліннік О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ, Державна служба якості освіти, 2021. 350 с.
18. Бодненко Д. М., Жильцов О. Б., Лещинський О. Л., Мазур Н. П. Моніторинг навчальної діяльності: навч. посібник. Київ: Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
19. Булах І. Є., Мруга М. Р. Створюємо якісний тест: навч. посібник. Київ: Майстер-клас, 2006. 160 с.
20. Вимірювання в освіті: підручник / за ред. О. В. Авраменко. Кіровоград: «КОД», 2011. 360 с.
21. Державна служба якості освіти України. URL : <https://cutt.ly/YBwk5ec> (дата звернення: 14.02.2023).
22. Кашина Г. С., Сергієнко В. П. Зовнішнє незалежне оцінювання в освіті України. Курс лекцій: навч. посіб. Луцьк, 2010. 115 с.
23. Локшина О. І. Інновації в оцінюванні навчальних досягнень учнів у шкільній освіті країн Європейського Союзу. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2009. № 2. С. 107–114.
24. Моніторинг рівня навчальних досягнень з використанням Інтернет-технологій : монографія / за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука. Київ: Педагогічна думка, 2008. 128 с.
25. Моніторинг та оцінювання якості освіти: навч.-метод. посібник до курсу / уклад. І. В. Єгорова. Івано-Франківськ, 2021. 141 с.
26. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/> (дата звернення: 09.02.2023)
27. Організація моніторингу якості освітньої діяльності у загальноосвітньому навчальному закладі: навчально-методичний посібник / авт. та уклад. О. О. Дем'яненко, Н. М. Ревуцька. Біла Церква: КОППОК. 2009. 72 с.

28. Політика забезпечення якості діяльності національного агентства із забезпечення якості вищої освіти URL: <http://surl.li/dsybg> (дата звернення: 14.02.2023).
29. Порядок проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти. URL : <https://cutt.ly/OBhp0Y8> (дата звернення: 03.02.2023).
30. Практичний посібник для розробників тестових завдань упорядковано на основі тренінгових матеріалів, рекомендацій та напрацювань експертів проекту. URL: <http://surl.li/ebcai> (дата звернення: 03.02.2023).
31. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. (ESG). Київ: ТОВ «ЦС», 2015. 32 с.
32. Тарасюк Л. В. Організаційно-педагогічні умови моніторингу якості навчальних досягнень старшокласників: управлінський аспект : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.06. Київ, 2013. 20 с.
33. Теоретико-методичні засади побудови моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти: монографія / за ред. О. І. Ляшенка, Ю. О. Жука. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.
34. Тестові технології оцінювання компетентностей учнів : посібник / за ред. О. І. Ляшенка, Ю. О. Жука. Київ : Педагогічна думка, 2015. 181 с.
35. Український центр оцінювання якості освіти. URL : <http://testportal.gov.ua/> (дата звернення: 11.02.2023).
36. Уроки PISA-2018 : метод. рекомендації / кол. авт. : Д. В. Васильєва, та ін.; Ін-т пед. НАПН України. Київ : Педагогічна думка, 2020. 96 с.
37. Харківська А. А. Теоретичні та методичні засади управління інноваційним розвитком вищого навчального педагогічного закладу: автореф. Дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.06 / Держ. Закл. «Луган. Нац. Ун-т ім. Тараса Шевченка». Луганськ, 2012. 44 с.
38. Шлейхер А. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2018. 296 с.
39. PISA (PROGRAMME FOR INTERNATIONAL STUDENT ASSESSMENT). URL: <http://pisa.testportal.gov.ua> (дата звернення: 14.02.2023).

ДОПОМІЖНІ

- 40.PISA: математична грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко та ін. Київ : УЦОЯО, 2018. 60 с.
- 41.PISA: природничо-наукова грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко та ін. Київ : УЦОЯО, 2018. 119 с.
- 42.PISA: читацька грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко. Київ : УЦОЯО, 2017. 123 с.
- 43.PISA-2022: рамковий документ з математики / пер. з англ. К. Шумової; наук. ред. Т. Вакуленко. Київ : Укр. центр оцін. якості освіти, 2021. 97 с.
- 44.Акредитація: визначення основних термінів. URL:<https://cutt.ly/HBhkDvC> (дата звернення: 14.02.2023).
- 45.Андрюшина О.В. Моніторинг якості загальної освіти в Сполучених Штатах Америки : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Київський ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ, 2014. 20 с.
- 46.Біда О.А. Підвищення рівня підготовки творчого вчителя в Україні. Формування особистості в багатоступеневій системі освіти: досвід, реалії, перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Умань, 14 квітня 2017 р. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві». 2017. С.11–15.
- 47.Бобак Н. В. Моніторинг якості освіти: міжнародний досвід.
- 48.Галузеві експертні ради. URL:<https://cutt.ly/7Bhcd15> (дата звернення: 14.02.2023).
- 49.Гречаник О. Є., Григораши В. В. Організація внутрішнього аудиту в закладі загальної середньої освіти : монографія. Харків : Вид. група «Основа», 2019. 144 с.
- 50.Звіт про результати другого циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» 2021 р.: у 2-х ч. Ч. I: Що знають і вміють випускники початкової школи та як змінилася ситуація за три роки / за

- ред. О. Осадчої та В. Терещенка; Укр. центр оцінювання якості освіти. Київ, 2022. 189 с.
- 51.Звіт про результати першого циклу загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» 2018 р. Ч. V : Булінг у початковій школі / Укр. центр оцінювання якості освіти. Київ, 2019. 50 с.
 - 52.Зовнішнє незалежне оцінювання в Україні: історія, уроки, ризики: іст. нарис. / Л. Гриневич, І. Лікарчук, 2011. 48 с.
 - 53.Касьянова О. М., Волобуєва Т. Б. Моніторинг в управлінні навчальним закладом. Управлінський супровід моніторингу якості освіти. Харків: Вид. гр. «Основа», 2004. 96 с.
 - 54.Кравченя А. О. Моніторинг управління якістю професійної підготовки майбутніх учителів інформатики. «Основні напрями розвитку педагогічної науки» (м. Харків, 21-22 жовтня 2016 р.). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2016. URL: <https://cutt.ly/83WgnEH> (дата звернення: 13.02.2023).
 55. Меморандум про взаєморозуміння між Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, Міністерством освіти і науки України та Українським центром оцінювання якості освіти. URL: <https://cutt.ly/kBhYLzU> (дата звернення: 14.02.2023).
 - 56.Меморандум про співпрацю та партнерство в межах організації та проведення освітніх оцінювань в Україні. URL: <https://cutt.ly/rBhTDYn> (дата звернення: 14.02.2023).
 - 57.Моніторинг якості освіти: робочий зошит / Л. О. Петриченко, О. О. Бабакіна, О. М. Акімова; за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2018. 77 с.
 - 58.Морозова О., Варецька О., Джонс Д., Чікуква П., Салюк Т. Моніторинг та оцінка програм і проектів : практ. посібник. Київ : «Оранта», 2008. 144 с.

- 59.Назаров І. Права та обов'язки учасників акредитаційного процесу
URL:<https://cutt.ly/UBhh1zg>.(дата звернення: 14.02.2023).
- 60.Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідальність / Я. Я. Болюбаш та ін. Київ : Майстер-клас, 2007. 272 с.
- 61.Петриченко Л. О. Теоретико-методологічні засади управління якістю у вищому педагогічному навчальному закладі. Харків: Компанія СМІТ, 2012. 520с.
- 62.Петриченко Л. О. Сутність і структура поняття «якість освіти» у вищому педагогічному навчальному закладі у філософській та психолого-педагогічній літературі. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*.2013. Вип. 3. С. 131-135.
- 63.Приходько В. М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності закладу освіти: навч.-метод. посібник для вчителя. Харків: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. 144 с.
- 64.Про можливості сервісу Google Форми. URL: <http://surl.li/ebcas> (дата звернення: 07.02.2023).
- 65.Психолого-педагогічна діагностика якості освіти у педагогічних закладах вищої освіти: практично-методичний посібник /О.О. Бабакіна та ін. Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків. Харків: ФОП Бровін О. В., 2019. 406 с.
- 66.Рекомендації щодо застосування критерії оцінювання якості освітньої програми: затв. Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листоп. 2020 р. /ТОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон»». Київ, 2020. 66 с.
- 67.Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо створення мережі екзаменаційних центрів на період до 2030 року» від 28 грудня 2021 р. № 1744-р.URL:<https://cutt.ly/JBhTv2b> (дата звернення: 10.08.2022).

68. Степанець І. О. Моніторинг якості науково-методичної роботи у педагогічному закладі вищої освіти як складова освітнього менеджменту. *Наукові записки кафедри педагогіки*, 1(43), 2018. С. 393-410.
69. Monitoring the Quality of Education in Schools. Brill, 28 січ. 2019. Р. 212.
URL: <http://surl.li/ebchl> (дата звернення: 10.02.2023).
70. Right coeducation. Monitoring the right to education using indicators. URL: <http://surl.li/ebcij> (дата звернення: 01.01.2023).
71. Chernyshenko, O.M., Kankarašand F. Drasgow. Social and emotional skills for students success sand wellbeing: Conceptual frame work fort he OECD study on social and emotional skills. OECD EducationWorkingPapers.2018. No. 173. OECD Publishing, Paris. URL: <http://surl.li/ebclm> (дата звернення: 10.02.2023).

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

№ з/ п	Найменування	URL:
1	Міністерство освіти і науки України	https://mon.gov.ua/ua
2	Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua
3	Державна освітянська бібліотека України	https://dnpb.gov.ua/ua/
4	Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка	https://korolenko.kharkov.com
5	Бібліотека КЗ «ХГПА»	https://biblhgpa.jimdofree.com

ДОДАТКИ

Додаток А

ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДУ «ШІСТЬ КАПЕЛЮХІВ»

Метод «Шість капелюхів» – метод, зміст якого полягає в тому, щоб розглянути одну і ту ж проблемну ситуацію з незалежних одна від одної точок зору, що дає можливість сформувати комплексне уявлення про предмет дискусії та на логічному й емоційному рівнях оцінити сильні та слабкі сторони.

Капелюх певного кольору передбачає відповідну аргументацію позиції:

- ✓ **Білий** – фокусування уваги на інформації (аналіз відомих фактів та цифр, а також оцінка того, яких відомостей не вистачає та з яких джерел їх можна отримати).
- ✓ **Жовтий** – дослідження можливих успіхів, пошук переваг та оптимістичний прогноз події/ідеї/ситуації, яка розглядається.
- ✓ **Чорний** – оцінка ситуації з точки зору наявності недоліків, ризиків та загроз її розвитку.
- ✓ **Червоний** – увага до емоцій, відчуттів та інтуїції. Не вдаючись у подробиці та міркування, на цьому етапі висловлюються всі інтуїтивні здогадки.
- ✓ **Зелений** – пошук альтернатив, генерація ідей, модифікація вже наявних напрацювань.
- ✓ **Синій** – управління процесом дискусії, підбиття підсумків і обговорення користі та ефективності методу в конкретних умовах.

Послідовність висловлення думок: спочатку виступають представники *Білого капелюху* – перш ніж оцінити будь-яке проблемне питання, варто передусім ознайомитись з інформацією про предмет обговорення. Після *Чорного* слово отримують представники *Жовтого* – це урівноважить думки й оцінки. Останнім виступають представники *Синього капелюху*. Послідовність виступів представників *Червоного* та *Зеленого* капелюхів узгоджуються в процесі дискусії залежно від активності учасників.

Додаток Б**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ НАПИСАННЯ ЕСЕ**

Есе розуміємо як вид письмової самостійної роботи у формі твору-міркування невеликого обсягу з вільною композицією, що виражає індивідуальні враження, міркування з конкретного питання або проблеми, свідомо не претендує на повноту й вичерпне трактування теми.

Мета есе – самостійна діагностика продуктивної, творчої складової пізнавальної діяльності, котра припускає аналіз інформації, його інтерпретацію, побудову міркувань, порівняння фактів, підходів й альтернатив, формулювання висновків, тобто особисту оцінку автора на підставі опрацьованого матеріалу та аргументів.

Есе має містити: чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію, розглянутого в рамках дисципліни, висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми.

Обсяг есе – до 3 сторінок А4. Шрифт – Times New Roman, кегель – 14, міжрядковий інтервал – 1. Поля: зверху, знизу, праворуч – 2,0 см, ліворуч – 2,5 см, абзацний відступ – 1,25 см. 4. Назва (великими жирними літерами по центру). Пропустивши 1 рядок, по центру зазначають курсивом (напівжирний шрифт) прізвище та ініціали автора. Нижче – через один інтервал – текст матеріалів. Текст подавати без переносів. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори текстів.

При оцінюванні есе в центрі уваги знаходиться: здібність розуміти, оцінювати та встановлювати зв'язки між ключовими моментами проблем та запитань; уміння диференціювати протилежні підходи та моделі, застосовуючи їх до емпіричного матеріалу або дискусії з принципових питань; здібність критично та незалежно оцінити наявні дані, точку зору, позицію, аргументи; здатність до застосування аналітичних підходів, моделей, дотримання норм академічної доброчесності тощо.

Додаток В**ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ****Ключ до теми «Моніторинг та моніторингові показники»**

1 – А; 2 – А; 3 – Б; 4 – А; 5 – А; 6 – А; 7 – А; 8 – В; 9 – Б; 10 – В; 11 – Б;
12 – Б; 13 – Б.

Ключ до теми «Освітній моніторинг»

1 – А; 2 – А; 3 – А; 4 – А; 5 – А; 6 – А; 7 – Б; 8 – В; 9 – А; 10 – А; 11 – Б;
12 – В; 13 – Б.

Ключ до теми «Етапи моніторингових досліджень»

1 – Б; 2 – А; 3 – А; 4 – Б; 5 – А; 6 – А; 7 – В; 8 – Б; 9 – В; 10 – А; 11 – Б;
12 – А; 13 – В.

Ключ до теми «Інституційний аудит закладу загальної середньої освіти»

1 – А; 2 – А; 3 – А; 4 – Б; 5 – Б; 6 – А; 7 – А; 8 – В; 9 – Б; 10 – Б; 11 – А;
12 – Б; 13 – А.

Ключ до теми «Місія та стратегія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»

1 – А; 2 – А; 3 – Б; 4 – Б; 5 – А; 6 – А; 7 – В; 8 – В; 9 – А; 10 – А; 11 – А;
12 – Б; 13 – В.

Ключ до теми «Зовнішнє незалежне оцінювання якості освіти в Україні»

1 – А; 2 – А; 3 – А; 4 – А; 5 – А; 6 – А; 7 – Б; 8 – Б; 9 – А; 10 – В; 11 – Б;
12 – Б; 13 – В.

Ключ до теми «Міжнародні моніторингові дослідження якості освіти»

1 – Б; 2 – А; 3 – А; 4 – А; 5 – А; 6 – А; 7 – В; 8 – Б; 9 – Б; 10 – Б; 11 – Б;
12 – А; 13 – Б.

Ключ до теми «Тестові технології оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти»

1 – А; 2 – А; 3 – А; 4 – А; 5 – А; 6 – А; 7 – Б; 8 – В; 9 – Б; 10 – А; 11 – В;
12 – А; 13 – Б.

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Методичні рекомендації
до семінарських / практичних занять
для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня

Укладачі :

Петриченко Лариса Олексіївна

Акімова Олена Михайлівна